

SLOVENSKI NAROD

zhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Lasec: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, posilno, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upraviteljsko: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Za ugled in čast ljubljanske univerze.

Ze delj časa opazujejo naši kulturni krogi, kako skušata »Slovenec« in SLS izrabiti ljubljansko univerzo ter zavleči naš najvišji kulturni zavod v politično - avtonomistično borbo. Ni rovolj, da je naša država privolila v kar najliberalnejše de ovanje katoliške fakultete! Sedaj hoče tisk SLS zapreči ljubljansko univerzo in njene profesorje za voz klerikalne avtonomistične ter protidržavne agitacije! S to igro je začela SLS že pred leti, toda le sporadično, ko je branila nesrečne nastope dveh, treh politično neverzanih profesorjev, katere je naravno morala zadeti svobodna časopisna kritika in obsodba naše nacionalne javnosti.

Sedaj bi radi klerikalci ljubljansko univerzo en bloc pritirali v klerikalni tabor in jo radi tega predstavljajo po sedanjih ljubljanskih in slovenskih volitvah kot nekako pobornico klerikalnih političnih in kulturno nazadnjaških stremeljenj. Proti taki nameri kar najodločnejše protestiramo v imenu državnih zakonov, ki ustanavljajo ljubljansko univerzo kot univerzo prebivalstva vse naše države. Ljubljanska univerza je v prvi vrsti kulturni zavod, ki služi vzgoji akademskega naraščaja, potem samostojni znanstvenim preiskavam in končno temeljitemu študiju naših domačih kulturnih, zgodovinskih in slovenskih problemov. Ljublj. univerza ni agit. zbiralnica, nego semenišče znanst. študij ter priprave za akadem. poklice. To njego čisto naučno in vzgojno stališče bomo branili proti vsaki zlorabi, pa najsi prihaja od klerikalne in nazadnjaške strani ali pa od takozvanih lažnaprednjakov Ravniharjeve sorte. Seveda je čudno, da se poedinec, ki je profesor ljubljanske univerze, politično poteguje za klerikalno avtonomijo, ki bi vsekakor pomenila konec svobodne poti visokošolskih študijev in znanstvenega izsledovanja na tem zavodu! Absolutno znanstveni značaj naše univerze lahko zajamči samo država, ki uvaža za vsa vseučilišča absolutno svobodno znanstveno raziskovanje ter odreja samonaučni smoter in cilj!

Nadalje z vso odločnostjo zavračamo klerikalno časopisje, ki predstavlja naše univerzitetne profesorje kot neke klerikalne agitatorje ter ljudi z nazadnjaško, klerikalno-avtonomistično duševnostjo, dočim je nasprotno res, da je odločna večina našega profesorskega zbora čisto naravno v svojih zasebnih in političnih izjavah izključno nacionalna ter jugoslovensko državna ter zagovornica čimvečje duševne svobode ter kar najširšega akcijskega radija ljubljanske univerze. Ti profesorji zavračajo klerikalno stevarijo, s katero bi hoteli nameniti ljubljansko univerzo samo prebivalstvu od Triglava do Gorjancev, kakor da bi ta univerza ne bila sposobna vzgajati omladine iz vse države. Naš najvišji kulturni zavod se lepo zahvaljuje za klerikalno odganjanje srbsko-hrvatske omladine od ljubljanske univerze! Naš zavod si želi obratno čimveč slušatelj iz vse države! Čimveč slušatelj si pribori in priklene, temveč poraste njegov znanstveni ugled ter odvažnost v državi! V širokem akademskem radiju ljubljanske univerze leži klika njenega velikega bodočega razvoja!

Naši univerzitetni profesorji hočejo, da postane ljubljanska univerza prvi znanstveni inštitut v državi, ne pa tokalna preparandija brez večjega pomena. Toliko načelno h klerikalni ataki na ljubljansko univerzo in naše kulturne kroge.

»Slovenec« piše predrzno, kakor da je prešel ljubljanske univerzitetne profesorje, ki so v nedeljo glasovali zani. V resnici pa je ogromna večina teh profesorjev vsekakor na stališču preje podarjene misije ljubljanske univerze ter se politično ne angažira za ekstrature blodnega Radića in njegovega slovenskega pomagača, klerikalca Antona Korošca.

Ugled, čast in interes ljubljanske univerze zahtevajo, da slovenska kul-

Večina Narodnega bloka v parlamentu.

Narodni blok šteje 163 poslancev, samostojni demokratje pridobili še en mandat. — Klavern sestanek opozicije.

— Beograd, 12. februarja. (Izv. Ob 12.) Radi praznika treh hierarhov, ki ga praznujejo radikali kot svoj poseben strankin praznik, ni danes nikakih novih važnih političnih dogodkov. Politčne razmere se bližajo konsolidaciji. Vse kombinacije o sestavi nove vlade so prazne nade opozicije.

Po poročilih iz Kosovske Mitrovice je džemijet pri volitvah popolnoma propadel. Edini še sporni mandat Ferada bega Drage je sedaj definitivno rešen. Ta mandat pripade Narodnemu bloku in sicer samostojnim demokratom, tako da šteje Narodni blok v skupščini sedaj 163 mandatov, odnosno samostojni demokratje 23. Izvoljen je učitelj iz kosovske Mitrovice Todor Mihajlovič.

Vladini krogi intenzivno sestavljajo delovni program nove Pašić-Pribičevićeve delovne vlade. Narodni skupščini bodo med prvimi nujnimi zadevami predloženi:

1. stanovanjski zakon, ki je bil, kakor znano, podaljšan s posebno ministrsko naredbo do konca meseca marca,
2. invalidski zakon, ki je sedaj v načrtu popolnoma predelan,
3. zakon o poljedelskih kreditih,
4. državni proračun za l. 1925/26 itd.

Opozicijanci so se danes v narodni skupščini sestali na konferenco. Iz opozicijskih krogov se sedaj vehementno širijo napadalne vesti proti samostojnim demokratom. Po vseh ovinkih skuša takozvani opozicijski blok doseči nekako koalicio z radikali, tako da bi sestavljali novo delovno vlado: radikali, Davidovičevi demokratje, klerikalci in muslimani. O tej kombinaciji danes razpravljajo načelniki opozicije. V Beograd so prispele: dr. Korošec, Fran Žebot iz Slovenije, Pavle Radić in dr. Polić iz Zagreba, dr. Spaho in dr. Behmen, ki je s težavo rešil svoj mandat, iz Sarajeva. Popoldne so vsi imeli posvetovanja z Ljubo Davidovičem. Temu sestanku je prisostvoval tudi pri volitvah propadli radikali disident Nastas Petrovič. V narodni skupščini je postalo zelo živahno. Prišlo je v Beograd veliko število bivših narodnih poslancev, ki so pri sedanjih volitvah izgubili svoje mandate.

Parlamentarna situacija.

Kompaktnost Narodnega bloka. — Neorijentiranost opozicije.

— Ljuba Davidović se zavzema za abstinenčno politiko. —

Državni proračun.

— Beograd, 12. februarja. (Izv.) Za danes je napovedan sestanek načelnikov opozicijskega bloka. Opozicija se je morala sprijazniti s položajem, ki so ga ustvarile volitve v korist Narodnemu bloku. Treba je ugotoviti, da je parlamentarna situacija matematično popolnoma razjasnjena. Narodni blok razpolaga v skupščini s 162 glasovi. Opozicija kot kompaktna kolikčina še ni orijentirana in v opozicijskih krogih vlada povsod veliko nesoglasje.

Načelniki opozicijskega bloka so danes prispele v Beograd. Med njimi dr. Korošec za SLS, dr. Spaho za JMO ter Pavle Radić in dr. Polić za HRSS odnosno Hrvatsko Zajednico. V Beograd je prišel tudi iz Maribora znani Žebot, ki skuša prepričati novinarje o dozdnevni nasiljih vlade za časa nedeljskih volitev v mariborskem okrožju. Sestanek načelnikov opozicije ima predvsem namen, da določi nadaljno taktiko opozicije na-

turna javnost z gnevom odbije klerikalne laži o avtonomističnem in nazadnjaškem stališču profesorjev ljubljanske univerze, ki so in ostanejo v svojem lastnem interesu, v interesu svobodne znanosti ter bodočega razvoja našega najvišjega kulturnega inštituta napredni ter nacionalni po svoji ogromni večini! Država pričakuje od ljubljanske univerze čimveč znanstvenega dela.

Radi praznika ni bilo nikakih konferenc v ministrskem predsedstvu. Ministrski predsednik Nikola Pašić je danes popoldne odšel v saborno cerkev.

Minister za šume in rudnike dr. G. Žerjav je bil v daljši avdijenci pri kralju. Minister dr. Žerjav je Nj. Vel. kralju poročal o situaciji v Sloveniji.

V zunanjem ministrstvu so se danes nadaljevale konference pridobitnih krogov glede sistematične eksploatacije reške luke v smislu rimskega sporazuma. Konference vodi dr. O. Rybář. Zunanje ministrstvo sta danes dopoldne posetila bolgarski poslanik V. karevski in avstrijski poslanik Hoffinger.

Sedanje razmerje Narodnega bloka do opozicije je 163 : 152.

— Zagreb, 12. februarja. (Izv.) Da napravi konec tendenciozni kampanji opozicijskega tiska, ki še vedno laže o neki dozdevni večini opozicijskih strank, prinaša današnja »Riječ« natančen seznam vseh izvoljenih poslancev Narodnega bloka in to imenoma. »Riječ« obenem poziva opozicijski tisk, naj s pravimi in tehtnimi argumenti ovzre resničnost njenega uradno potrjenega seznama.

Po tem seznamu je bilo izvoljenih: a) poslancev Narodno - radikalne stranke: 1. v Srbiji 81, 2. v Bosni in Hercegovini 20, 3. na Hrvatskem in v Slavoniji 9, 4. v Dalmaciji 4, 5. v Crni-gorji 2 in 6. v Vojvodini 24, toraj skupaj 140.

»Riječ« dalje pripominja, da mogoče radikali dobe še 1 mandat v zvečansko - raškem volilnem okrožju.

b) Samostojni demokratje: 1. v Srbiji 2, 2. na Hrvatskem in v Slavoniji 14, 3. v Sloveniji 2, 4. v Dalmaciji 2 in 5. v Vojvodini 2, toraj skupaj 22 mandatov.

Celokupno toraj razpolaga Narodni blok s 162 mandati. Ni izključeno, da dobe samostojni demokratje še po en mandat v bjelovarskem in v mariborskem volilnem okrožju. Nikola Pašić obdrži mandat v Beogradu, dočim prepusti sremskega Žarku Miladinoviču in banjalučkega samostojnemu demokratu Kecmanoviću. Notranji minister Boža Maksimović prepusti svoj mandat v Beogradu Ljubi Živkoviću.

Davidović. Na seji glavnega odbora Davidovičeve demokratske stranke je ta voditelj najpreje zelo živahno pletiral za abstinenco, da naj parlamentarna opozicija takoj zapusti narodno skupščino. Kakor je videti, ta Davidovičev predlog ni bil v njegovi stranki simpatično sprejet. Glavni odbor na včerašnji seji ni o tem definitivno sklepal. Splošno smatrajo vprašanje abstinence samo za grožnjo napram vladi in opozicija sama ne misli stvar za tako resno.

Vlada je začela razmotrivati glavne smernice svoje nadaljne politike, sestavlja se v glavnih črtah načrt delovnega programa. V narodni skupščini namerava vlada v prvi vrsti predložiti državni proračun za leto 1925/26. Ker koncem tega meseca poide državni proračun, je vlada z ozirom na parlamentarno tehnične težkoče primorana, da predloži dvanajstine za mesec marec.

Glede formalne demisije vlade je odločeno, da ministrski predsednik te demisije ne predloži Nj. Vel. kralju, ker je volina vlada dobila pri volitvah delazmožno parlamentarno večino in zato bo predlagala kralju, da podeli vladi mandat za nadaljno zakonodajno delo v skupščini.

Opozicija, videč, da nima nikakih uspehov, je začela širiti različne vesti o nesoglasjih v Narodnem bloku. Treba je sedaj pribiti, da so odnosi med radikali in samostojnimi demokratji prijateljski in pristrčni. Pri prvi priložnosti v narodni skupščini se bo to prijateljstvo manifestiralo na najočitnejši način in se bo izkazala popolna solidarnost vseh važnih političnih problemih. Opozicija zelo operira s skupščinskim predsednikom Ljubo Jovanovićem, češ da ta ne soglaša z dotedanjim politiko Narodnega bloka. Iz najbolj zanesljivih virov lahko vaš dopisnik konstatira, da so te vesti brez vsake podlage. Predsednik skupščine Ljuba Jovanović sam najodločnejše zahteva, da vlada prekne vse proti razdiralnemu delu HRSS.

Iz radikalnih krogov se je sprožilo vprašanje sestave posebnega kluba Narodnega bloka. Ta parlamentarni klub naj bi imel nalogo omogočiti hitro in nujno rešitev vseh važnih političnih vprašanj, kakor tudi gospodarskih in kulturnih. V tem klubu naj bi bili obe stranki primerno razmerju zastopani.

Jugoslovensko - italijanska pogajanja v Florenci.

Neokusno pismo Ljube Davidovića.

— Beograd, 12. februarja. (Izv.) Na snočni seji ministrskega sveta je zunanji minister dr. Ninčić poročal o nadaljevanju pogajanj med Italijo in našo kraljevino. Pogajanja se nadaljujejo 15. t. m. ne v Benetkah, pač pa v Firenci. Seji ministrskega sveta, ki je bila posvečena temu vprašanju, sta prisostvovala predsednik naše delegacije dr. Otokar Rybář in pa strokovnjak dr. Metličić. Sestal se je tudi poseben ministrski odbor, v katerega so delegirani prosvetni minister Svetozar Pribičević, minister za šume in rudnike dr. Žerjav, zunanji minister dr. Ninčić in minister dr. Drinković. Ta odbor je podrobno razpravljal o končnih navodilih naši delegaciji za nadaljevanje pogajanj z Italijo.

— Beograd, 12. februarja. (Izv.) Vodja opozicije Ljuba Davidović je naslovil na zunanjega ministra dr. Ninčića pismo, v katerem protestira proti nadaljevanju pogajanj z Italijo iz razloga, da vlada še nima zagotovljene večine v parlamentu in da mora popreje to vprašanje premetriti narodna skupščina. Zastopnikom tiska je snoči dr. Ninčić izjavil, da je to pismo Ljube Davidovića neumestno in neresno in da dobi Ljuba Davidović odgovor, kakoršnega zasluži.

— Beograd, 12. februarja. (Izv.) Pod predsedstvom načelnika oddelka za izvedbo mednarodnih pogodb v zunanjem ministrstvu dr. O. Rybářa je bila včera konferenca pridobitnih in gospodarskih krogov. Zastopane so bi-

le tudi vse trgovske in obrtne zbornice kakor tudi banke. V glavnem je šlo za vprašanje sistematične eksploatacije reškega bazena Thaon de Revel. Ljubljansko Trgovsko in obrtno zbornico na tej konferenci zastopa zbornični tajnik dr. Iv. Pless.

KOMUNISTIČNI NEMIRI V FRANCIJI.

— Pariz, 12. febr. (Izv.) Po poročilu iz Marsella se snoči priredili komunisti tam velike demonstracije. Prišlo je do tako resnih izgrediv, da je več (srb) v medsebojnem metuž obležalo na ulici. Med izgrediv so bile 3 osebe ubite in nad 100 oseb težko ranjenih. Razjarjena množica je napadla tudi 8 duhovnikov ter jih krvavo pretepla.

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 8.5125.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG.

Deske I. in II. vrste, 20 mm. od 16 cm media, 24 cm: frco meja: blago 590; deske I. in II. vrste, 25 mm od 16 cm media, 25 cm, frco meja: blago 600; deske I. in II. vrste, 30 mm, od 16 cm media, 26/27 cm, frco meja: blago 640; deske I. in II. vrste, 50 mm, od 18 cm media, 27/28 cm, frco meja: blago 610; trami od 3/3—6/8, monte frco nakladna postaja: denar 340, blago 350; remeljni monte, 50/50, 70/70, 35/70, frco meja: blago 560; okroglice, 1 m dolžine, frco nakladna postaja, 3 vagoni: denar 17, blago 18, zaključek 17; bukova drava, 1 m dolžine, napol suha, frco nakladna postaja: denar 18, blago 19.

2ITNI TRG.

Pšenica, domača, frco. Ljubljana, denar 460, blago 490; moka, pšenična, »0 gge in »1 gge, frco. vag. slavonska postaja, blago 700; moka, pšenična, »2 gge in »3 gge, frco. vagon slavonska postaja, blago 650; moka, pšenična, »5 gge in »6 gge, frco. vagon slavonska postaja, blago 600; moka, pšenična, »6 gge in »7 gge, frco. vagon slavonska postaja, blago 550; otrobi, pšenični, drobni, frco. vagon slavonska postaja, blago 205; otrobi, pšenični, v juta-vrečah, bin, frco. vagon Ljubljana, blago 204; koruza, nova, februar, par. Rume, blago 215; koruza, nova, promptna, frco. Postojna, trans., blago 270; koruza, nova, do-bava sukcesivno do medio marec, frco. Postojna, trans., 280; koruza, nova, dobava april, frco. Postojna, trans., blago 290; koruza, nova, dobava maj, frco. Postojna, trans., blago 295; koruza, nova, def., umetno sušena, loco Ljubljana, blago 240; oves, srbski, par. Ljubljana, blago 340; oves bački, rečtan, frco. Ljubljana, blago 360; fižol koka, frco. Postojna, trans., blago 510; fižol, ribničan, čist, frco. Postojna, trans., denar 340; fižol, mandalor, frco. Postojna, trans., blago 45; krompir, bel, frco. gorenska postaja, blago 155; krompir, radečast, semenski, frco. štajerska postaja, blago 185.

EFEKTI.

2½% drž. renta za vojno škodo 133, 7% invest. pos. iz l. 1921 65, Celjska pos. 208—212, Ljubljanska kreditna banka 235, Merkanilska banka 110—112—110, Prva hrv. štedionica 890—900, Slavonska banka 75, Strojne tovarne in livarne 147, Trboveljska premogokopa družba 400—405, Združene papirnice 100, Stavbna družba d. d. Lj. 280 290, 4% kr. dež. pos. l. 1888. 22—22—22.

Zagrebska borza.

Dne 12. februarja. — Sprejeto ob 13. Devize: Curih 11.75—11.05, Praga 178.50—181.80, Pariz 326.50—331.50, New York 60.375—61.375, London 290.75—293.75, Trst 251.125—254.125, Dunaj 100.51—100.871, — Valute: dolar 99.50—60.50.

Efekt: 7% invest. pos. 1921, 64½—65.50, 2½% drž. renta za ratnu štetu 139—140, Centralna banka 25—27, Ljubljanska kreditna 235—245, Hrv. esk. banka 109—110, Kreditna banka, Zgb. 118—120, Hipotekarna banka 60½—61.50, Jugobanka 102—104, Praštedionica 890—900, Slavonska banka 73—75 Eksploatacija 59—60 Drava d. d. Osijek 190—210, Sečerana, Osijek 740—769 Nihag 38, Gutman 595 Slaveks 175—185, Trboveljska 385—395, Vevče 100—120.

Inozemske borze.

— Curih, 12. februarja. Današnja borza: Beograd 8.5125, Pariz 27.83, London 24.81, New York 518.70, Mil 21.50, Berlin 1235, Praga 15.30, Dunaj 0.0073½.

— Trst, 12. februarja. Borza: Beograd 39.55—39.65, London 115.35—115.45, Pariz 129—129.25, New York 24.12—24.15, Curih 463—465.50, Dunaj 0.03335—0.03375, Praga 71—71.25.

— Dunaj, 11. febr. Devize: Beograd 1163—1167, London 339.500—340.500, Milan 2934—2946, New York 70.935—71.185, Pariz 3804—3820, Praga 2095—2105, Curih 13.700—13.730. — Valute: Dolar 70.460—70.860, dolar 1157—1163, lira 2920—2940, češka krona 2082—2098.

Viharna seja češkoslovaškega parlamenta.

Ustanovitev češkoslovaške emisijske banke. — Komunistične protidraginjske demonstracije.

— Praga, 12. februarja. (Izv.) Sročna seja narodne skupščine je bila mestoma zelo burna. Skupščina je razpravljala o komunističnih protidraginjskih demonstracijah. V imenu vlade je kot namestnik ministrskega predsednika podal daljšo izjavo narodni socialisti Stříbrný. Komunisti so vzporedili pravi koncentrirani napad na vlado. Začeli so med govorom ministra Stříbrnega tako razgrajati in tuliti, da je bil zborniški predsednik Tomašek primoran trikrat ukoriti sedem komunističnih poslancev. Ker se ti niso zmešali za podeljenje jim ukore je bil predsednik končno primoran vseh sedem komunističnih poslancev izključiti iz desetih sej skupščine. Skupščinska straža je večino izključencev odgnala s silo iz zbornice. V znak protesta so nato zapustili dvorano vsi ostali komunisti.

Minister Stříbrný je nato lahko nemoteno govoril. Izjavil je, da je vlada trdno odločena ukreniti vse potrebno za pobiljanje draginje in resno razmotriva vprašanje, kako se naj zaveže naraščajoči val draginje, ki močno tare vse sloje. Vlada ne bo mirovala in bo brez pardaona začela preganjati vse špekulante z živili in življenjskimi potrebščinami. Glavni vzrok tiči v tudi v tem,

da je Češkoslovaška močno navezana na uvoz živil.

Glede ureditve valutnega problema je minister izjavil, da se je vlada odločila ustanoviti emisijsko banko Češkoslovaške republike, ki ne bi bila odvisna niti od vlade niti od finančnega ministrstva. Formalno in stvarno bi bila ta emisijska banka popolnoma neodvisna.

Zelo obširno je nato minister govoril o zadnjih komunističnih protidraginjskih demonstracijah. Vlada je pripravljena zasledovati z največjo strogozako zakona vse one, ki so povzročile te krvave demonstracije. Ugotovljeno je, da so bili ti krvavi izgledi inscenirani od znanih inozemskih faktorjev na dano povelje. Nekaj ur pred demonstracijami se je sestel komunistični napadni odbor na kratko sejo, na kateri je razmotril načrt za demonstracijo. Seje se je udeležilo 40 oseb, po večini Rusov in drugih inozemcev.

O vladini izjavi glede demonstracij se je razvila nato živahna debata, v katero so posegli nemški socialisti, več komunistov in lani vseh vladnih strank. Danes se debata o teh demonstracijah nadaljuje. Komunisti so protestirali proti postopanju vladnih organov in policije pri demonstracijah.

nika Ali begu. V skupščini so začeli pokati revolverji, oddanih je bilo okoli 100 strel. Halid paša je bil težko ranjen in so ga odnesli nezavesnega na njegov dom. Skupščinska dvorana je bila prav podobna krvavemu bojišču.

KATASTROFALNA MEGLA V AMERIKI.

— Newyork, 11. febr. (Izv.) Ob Atlantski obali je nastala katastrofalna megla. Megla je tako gosta, da je popolnoma ves promet oviran in deloma ukinjen. Parniki ne morejo odpluti iz pristanišč. Na morju se je dogodilo več velikih nesreč. Železniški promet je otežkočen. Vozijo le podzemne železnice. Trgovina trpi velikansko škodo. Na železniških progah je trčilo več vlakov. Ubitih je več oseb.

PADANJE CEN ŽITU V AMERIKI.

— Newyork, 12. febr. (Izv.) Na žitnem trgu v Newyorku, Chicagu in Winyepceku belčijo znatno padanje žitnih cen.

Radičevci vpriparjajo nered.

Radičevski teror.

— Beograd, 11. februarja. (Izv.) Vaš dopisnik je dobil od zelo uglednega člana vlade nastopno informacijo: Lažnjive vesti, katere je opozicija razširila v državi, češ da je vlada pri volitvah ostala v manjšini, so imele težke posledice. Po vseh poročilih, ki prihajajo od oblastev in privatnih oseb iz Hrvatske, Bosne, Hercegovine in Dalmacije, se te vesti tako uporno vzdržujejo in širijo s tako metodo, da je očita čudna sličnost z obvestili, katere ima beogradska policija o komunističnih pripravah za izzivanje nemirov pri volitvah. Lažnjive vesti o volilni zmagi opozicije so imele identične posledice v mnogih centrih radičevske propagande. Radičevci niso samo poizkušali v znak zmage to manifestirati z zadovoljstvom, kar bi bilo razumljivo, temveč so poizkušali izzvati krvave nered in terorizirati svoje politične nasprotnike. Metoda in sistem v širjenju lažnjivih in alarmantnih vesti jasno odkriva ves načrt za izzivanje krvavih neredov v državi za slučaj, ako bi bil izid volitev v korist opozicije. Ako se pomisli na to, se mora tembolj obžalovati postopanje gotovega dela opozicijskega tiska, ki je morda nezavestno dajal svojo pomoč pri širjenju lažnjivih vesti z upornostjo, kateri se moramo čuditi in ki se nikakor ne more opravičiti.

Vršla se bo najstrožja preiskava, ki bo razsvetljala mnoge nedostojne vloge ter ugotovila vsako odgovornost. Te tendenciozno lansirane vesti so imele ponekod za posledico pravo pobuno med narodom. Ako se bo dokazalo po preiskavi, katero vodi ministrstvo za notranje stvari, da so take vesti opozicijskega bloka imele tudi to tendenco, bo vlada storila korake proti opoziciji, ki bočdo mnogo težji, kakor n. pr. prepoved izdajanja opozicijskih listov.

Poleg pripravljenih krvavih demonstracij v Zagrebu, Splitu, Travniku, Mostarju, Sarajevu, in drugih manjših mestih, katere je policija pravčasno preprečila, so se zgodili radi izmišljenih vesti o zmagi opozicijskega bloka tudi sledeči dogodki:

V Slavonski Gradski so ob 1930 radičevci priredili burno demonstracijo ter klicali proti kralju, pa za republiko in za Radiča. Strojne orožniki, ki so hoteli napraviti red, so se morali umakniti pred agresivno maso. Na poziv oblasti je prišel na pomoč iz Bosanske Gradške orožniški poročnik s 40 orožniki. Demonstranti so te orožnike takoj napadli ter so orožniki morali rahli tudi orožje. Demonstranti so se skrili po vrtovih in streljali na orožnike. Nacionalni elementi so prišli orožnikom na pomoč. Veliki župan je zahteval ajujno pomoč iz Darda na Savi. Od vojske, orožništva in civilistov, ki so prišli orožnikom na pomoč, ni bil nihče ranjen. Glede demonstrantov pa se še ne ve, ali je bil kdo ranjen, ker se je to vrnilo ponoči. Doselej so bili aretirani štirje demonstranti, dočim se aretacije vrše še dalje. Srečni načelnik je bil obveščen, da

prilaga pomoč iz Darda na Savi in Podgorje. Ugotovljeno je, da so demonstranti poizkušali razbiti postojni most v Stari Gradovki. Iz Splita so oblasti obvestile ministrstvo za notranje stvari, da radičevski voditelji dobivajo neprestano vesti iz Zagreba, da je opozicija pri valitvah dobila večino. Te vesti so imele za posledico, da radičevci terorizirajo vse prebivalstvo, ki je odane državi. Nacionalno prebivalstvo se s svojo strani pripravljalo za obrambo. Vesti iz Zagreba so lansirane tako velike in tendenciozno, da jih je zelo težko kontrolirati. Na lažnjive vesti o zmagi opozicije so radičevci v selu Razvaca pri Kninu poneli sažgali hišo znanih nacionalistov bratov Pokrajec ter hišo nekakega poglavarja, ki sta obe zgoreli do tal. Tudi v dubrovniški oblasti so na zlagano vest o zmagi opozicije radičevci poizkušali terorizirati pristaje Nacionalnega bloka ter so posebno naskočili zastopnike oblasti. V selu Pakline so streljali na logarja, selih Vrgorac, Kotec in Dusine so razbijali hiše pristajev nacionalnega bloka ter klicali proti kralju in za republiko. V Hercegovini so radičevci poizkušali razdirati po srbske hiše. Posamezniki se obračajo na ministra za notranje stvari za pomoč. Iz teh poročil, deloma brzoglavnih je razvidno, da je zlagana vest o zmagi opozicijskega bloka za tamošnje narodno prebivalstvo napravila slično stanje, kakor je bilo v letu 1924 po sarajevskem atentatu.

Nocoj je vaš dopisnik dobil od zelo uglednega pristaja Narodnega bloka iz Ljubuskega brzoglavko, v kateri govori o strahovitih terorju, ki ga vrše radičevci povodom lažnjive vesti o zmagi opozicijskega bloka. Radičevci so na več kilometrov daleč po vseh hribih zažgali velike kresove. Nacionalno prebivalstvo je moralo bežati v bližnje okrajno mesto, da prosí tam pomoč proti radičevcem.

Trezna sodba o izidu skupščinskih volitev.

»Trgovinski Glasnik«, ki je v svoji politični rubriki vedno objektivni in stvarni, priobčuje v zadnji številki članek »V novi situaciji«, v katerem izjavlja: »Nedvomni večini, s katero vlada sedaj razpolaga, odgovarja tudi njena notranja homogenost, kar jamči tudi za nadaljnje sodelovanje obeh vladajočih strank v duhu rešitve mnogih važnih problemov notranje in zunanje po itike. Identičnost pojmovanja teh strank v temeljnih vprašanjih države izključuje nepotrebno dolgo razpravljanje o sestavi nove vlade, kar razpolaga da sedaj s svojo lastno večino in ni več navezana na neizbežno sodelovanje z drugimi skupinami, niti ni od te strani ogrožena v svojih parlamentarnih funkcijah.

Zagonetka vladnega uspeha leži v nerazpoloženju širokih narodnih slojev napram neprestanim travicam, ki jih je morala preboleti zadnje čase naša država. Želja po ureditvi razmer v državi in družbi potom ustanovitve homogene večine in uposobljenosti parlamenta za delo, čigar zastoj je zadnje čase po pravi razburjal vso javnost, nadalje težnja da sledi nedvomnemu gospodarskem napredku države slednjici tudi saniranje neurejenih političnih razmer, vse to je bilo odločilno, da so se volilci opredelili za vlado in stranki, ki imate sedaj pred seboj široko polje, da tudi z dejanji opravičita zaupanje naroda.

Mi zlasti podčrtavamo zadnje činenice, da s tem povdčimo dolžnost nove vlade v izvajanju velikih na'og, brez katerih se življenje naše države ne da niti za trenutek več zamisliti. V nasprotju z dosedanjim nedelavnostjo mora biti nova politična situacija obeležena z novo orijentacijo politike v pravcu konstruktivnega dela in vzleta na vseh poljih javnega delovanja.

Naslanjajoč se na nesporno večino, se mora vlada sedaj odločiti, da izdela delovni program in ga izvede, čim se v kratkem sestane narodna skupščina. Osvobojena od neizvestnosti in nestalnosti svojih predhodnic, je sedanja vlada dovolj osigurana in nesporno tudi dovolj močna, da uresniči svoj delovni program v dobrobit celokupne države in naroda. Ako so se preje lahko opravičevale neprimernosti z neugodnim razmerjem političnih moči, odpade to danes, ko ima vlada naravnost zavidljive možnosti, da lahko razvija najširšo aktivnost. Ako uvažujemo, da ni bilo dosedaj rešeno niti eno važnejše vprašanje, je razumljivo, da vse pričakuje in stavi svoje nade v parlament, ki je sposoben za delo.

Na prvem mestu stoji niz gospodarsko-finančnih vprašanj, katerih rešitev je potrebna, da se dvigne materialno blagostanje vseh narodnih slojev in da se zagotovi splošni napredek v našem javnem življenju. ... Ako je bil splošen zastoj v delu najbolj poklicanih činiteljev vzrok, da so se tri plemena našega naroda med sabo oddaljila, je gotovo, da pospeši zdrava konstruktivna politika proces spojenja, ki je v interesu Hrvatov in Srbov. Izenačenje v zakonodajstvu, ki je danes razkosano po pokrajinah, izvedba davčne reforme in zakonov o centralni upravi, izpopolnitev gospodarske in socijalne zakonodaje, ureditev aktualnega stanovanjskega vprašanja in niz drugih problemov, vse to se mora sprejeti v delovni program nove vlade in njene parlamentarne večine.

Za izvedbo teh velevažnih nalog mora vlada pokazati potrebno širokogrudnost in angažovati za sodelovanje vse, kar je sposobno in voljno za delo. Treba, da enkrat zagotovimo splošni polletni danes uspavanih sil, a to se ne da izvesti, ne da bi se sprejela metoda in sistem, s katerima se odlikuje življenje naprednih narodov. Sodelovanje gospodarskih krogov na polju notranje konsolidacije se kaže kot neodložljiva potreba.

Ti ustvarjajoči sloji so dokazali tudi v času splošnega političnega zastaja, da so sposobni za vse napredne iniciative, njim tudi dolgujemo vrlo mnogo za razvoj in napredek naše države po osvoboditvi. Dolžnost vlade pa ni bila, da bolj uvažuje njihove upravičene zahteve, kakor se je to do sedaj zgodilo. Zahteva gospodarskih krogov, da se osnuje gospodarski svet, daje vladi prvo možnost, da tudi v tem oziru posvedoči svojo pozornost napram velikim interesom našega gospodarstva. Združitev privrednih slojev iz vseh krajev naše države v gospodarskem parlamentu bi nudila močno sredstvo tudi za njihovo medsebojno spoznavanje in spajanje, poleg tega pa bi tudi izredno olajšala delo parlamenta, ki bo sicer preobremenjen z drugimi zakonodajnimi posli. Reševanje perečih vprašanj zunanje politike se bo izražalo v krepkejšem povdarjanju naših pravic, čim se bo ta zunanja politika naslanjala na urejene notranje razmere.

Na polju zdrave notranje konsolidacije lahko vlada računa na podporo vseh gospodarskih činitelj v naše države, in sicer v isti meri, kakor bo drugače izpostavljena tudi upravičeni kritiki, ako ne bo izpolnjevala velevažnih onih nalog, radi katerih je edino dobila najširše zaupanje celokupnega naroda. Položaj nove vlade je zavidanja vreden z ozirom na usluge, ki jih lahko stori državi in narodu. Zeleti je, naj bi 8. februar pomenjal pozitiven preokret v tem pravcu.

Češkoslovaški tisk o volitvah v Jugoslaviji.

Vsi češkoslovaški listi so priobčili v terek uvodnike, v katerih razpravljajo o rezultatih nedeljskih volitev v našo narodno skupščino. V celoti sicer ugotavljajo, da borba med centralističnim in federalističnim principom z zmagom Narodnega bloka še ni končana, vendar pa priznavajo, da so volitve naše politične razmere v marsičem razčistile in spremenile.

V »Prager Presse« piše E. Oplatka med drugim tako-le: »Nove volitve so v prvi vrsti mnogo prej, nego se je pričakovalo, matematično razčistile situacijo v parlamentu. Nejasna ostane pozicija opozicije, ki bo odvisna od kazenskega postopanja proti voditeljem hrvatske opozicije. Vlada in policija sta se zadnje tedne pred volitvami protivilili sodišču, toda po dobljeni volilni bitki se bo ta zadeva bržkone razvijala rednim sodnim potom. Notranja politična kriza v Jugoslaviji stopa v novo dobo legislature, v nov stadij. Večina volilcev se je izrekla za centralistično vladovsko ustavo in za Pašičevo vlado. Vendar pa je treba ravnati z ideološkimi protislovji med Beogradom in Zagrebom oprežno in previdno, da ne bi imele od tega kuristi gotove politične spekulacije izven države. V novem parlamentu bo vladala ideja centralizma, federalizem bo pa potisnjen v kot, kjer bo moral čakati boljših časov ali pa se boriti za svoje cilje v obliki parlamentarne opozicije. Poleg vladine večine bi bila mogoča samo nova kombinacija in sicer velika koalicija, v kateri bi zastopniki vseh jugoslovenskih bratovskih plemen zahtevali udeležitev strogega centralizma na temelju geografsko-političnih in ekonomsko kulturnih činiteljev. Za tako kombinacijo, ki bi zavzela mesto današnje vladne večine, se pa za enkrat ne bo ogrevala nobena stranka.

V legionarskem »Narodnem Osvojenju« piše H. Ripka: »Vlada je dobila brezdvomno absolutno večino, ki zadostuje za normalne administrativne agende. Ima sicer samo 10 mandatov večine, toda po svoji notranji moči ve močnejša od opozicije, ki je razbita na 8-9 heterogenih strank. Največja serzacija jugoslovenskih volitev je, da je potegnil Trumbić za seboj od 69 Radičevih mandatov 32. To je sicer v hrvatskem taboru velika sprememba sil, vendar pa ne predstavlja oslabljenja hrvatske opozicije. Zato vladna večina, da si lahko trdnico obvlada opozicijo, ni tako močna, da bi mogla rešiti plemeniti spor med Srbi, Hrvati in Slovenci...«

Kiofačvo »Česke Slovo« naglašata kot najbolj karakteristični rezultat naših volitev to, da so izginile male stranke. V tem vidi list znak konsolidacije. Ker ima vlada v skupščini večino, ji ne bo treba kooperirati z drugimi skupinami in tako bo imela prijožnost, da revizija vtiše predvolilne

kampanje. Tudi postopanje proti Radiču se poenostavi. — Demokratska »Narodna Politika« naglašata, da z izidom volitev ni še končan boj med Pašičem in Radičem. Ali zdaj lahko pričakujemo od Pašiča, da bo z ozirom na kraljevo željo glede miru in sporazuma s Hrvati in Slovenci, opirajoč se na močno večino inauguriral novo politiko, ki bi zadovoljila tudi Hrvate. Ta problem se seveda ne more rešiti tako hitro, toda če preide vlada od obljub k delu, zlasti na socijalnem in gospodarskem polju, lahko upamo, da se razburjeni duhovi v Jugoslaviji kmalu pomirijo in da krene jugoslovensko ljudstvo sporazumno na novo pot v veliko bodočnost.

Politične vesti.

== Radič duševno obolel? == Nova Severna Pošta v Subotici poroča, da je Stjepan Radič obolel na paralizi, in pravi: »Dobili smo absolutno točno informacijo, da je imel Radič te dni zelo ekscitiven živčni napad, ki je kazal vse znake duševne zmedenosti. O tem se, naravno, čuva najstrožja tajnost, gotovo pa je, da so nenadoma prekinili zasljevanje Stjepana Radiča pred preiskovalnim sodnikom. Sodišče je prepovedalo, da bi prišle kakršnekoli vesti v javnost o Radičevi bolezni, za to o stvari tudi novinarji niso dobili nobenih informacij. Potrudili smo se, da doženemo, koliko je resnice na tej vesti in ugotovili po informacijah na absolutno zanesljivem mestu, da je Radičovo duševno stanje zelo resno in da ga stalno more boleste halucinacije. Ni še rešeno vprašanje, ali ga prepeljejo v kak zavod za umobolne ali pa ga bodo skušali zdraviti v preiskovalnem zaporu. — Vest ni neverjetna, saj že ves svet ve, da Radič ni normalen. Sicer pa že dlje časa prihajajo iz Zagreba vesti, da je na Radiču opaziti znake duševne bolezni. Ali ni potem značilno, da se dajo Hrvatje voditi od duševno bolnega človeka? == Volilni rezultati. Za snoči je bila napovedana uradna objava volilnih rezultatov. Ker so nastale še nekatere difference, je ta objava snoči izostala. Po informacijah našega dopisnika, dobljenih v notranjem ministrstvu, vlada definitivno razpolaga v narodni skupščini s 162 mandati proti 153 glasovom opozicije. Ima torej večino 9 glasov. To priznava sedaj tudi opozicija, kakor je razvidno iz njenega časopisa. Mandat Ferada bega Drage, ki se še vedno nahaja v zaporu v Kosovski Mitrovici, je še sporen. Obtožen je 11 zločinov. Sodne oblasti so odredile aretacijo nekaterih njegovih sodelavcev.

== V znamenju »nasilja in sleparstva« so se vršile sedanje volitve! Tako joče današnji »Slovenec«. Ko bi vsaj njegovi čitatelji hoteli pomisliti ter se vprašati, kie v Sloveniji se je ob volitvah zgodilo kako nasilstvo, kdo je slepar? Naj bi posvečeni gospodje navedli vsaj en slučaj Pa ga ne moremo! Zopet torej same laži. Včeraj je »Slovenec« poročal, da se je pri nas odkupovalo, strahovalo in kaj še vse! Same trditve brez sence dokazov! Kako neverjetno zakrtena mora biti publika, kateri servira »Slovenec« take izmišljotine o »nasilstvih in sleparijah! In se nadejejo se inteligenti ter med njimi univerzitetni profesor, ki se s takim tiskom še ponašajo in ki glasujejo za dr. Korošca!

== Novci in politika. V zadnjih mesecih so se v Nemčiji male novčaniče nadomestile s srebrnim novcem 2, 3 in 5 mark. Na tem novcu je bilo natisnjeno: »Einigkeit, Recht und Freiheit«. Nastala so nato pri merodajnih oblastih prekrpanja. Fni hočejo republikansko devizo: »Einigkeit, Recht und Freiheit«, drugi pa devizo Hohenzollernov: »Gott mit uns! In tako je bilo nadalnje izdelovanje srebrnega novca začasno ustavljeno.

== Nesramne laži širijo klerikalci po inozemstvu. Ze včeraj smo poročali, da je lansiral glavni generalni štab v Hlinkovo glasilo »Slovak« tendenciozno vest o zmagi opozicije. V včerajšnji številki je priobčil »Slovak« članek, v katerem fantazira o strahovitem nasilju in terorju, ki ga je baie izvajala vlada nad opozicijo. Po mnenju tega zakonitega klerikalnega lističa je bilo zaprtih na Hrvatskem nad 3 tisoč Radičevih agitatorjev. »Slovak« ve poročati tudi o kolosalnem napredku Radiča in Korošca. Naravnost nesramne huiskanje si je na dovolji Hlinka v svojem glasilu s trditvijo, da nomenio nedeljske volitve v Jugoslaviji začel boj na življenje in smrt in da se lahko v tem boju poruši — tudi srbski prestol. Pazujemo skromne klerikalne žele, da bi rimovci odstranili našega vladarja in posadili na njegovo mesto kako novo apostolsko Veličanstvo vendar smo mnenja, da bo morala vlada prijeti za jezik tiste, ki širijo to nečuvno protidržavno propagando v inozemstvu.

Komunistični izgredi na Češkoslovaškem.

Sramoten beg komunističnih poslancev. — Žrtve v Pragi.

— Praga, 12. febr. (Izv.) Naraščajočo draginjo na Češkoslovaškem so komunisti izrabili v svoje agitacijske namene. V svojem glasilu »Rude Pravo« so ves čas pozivali delavstvo na izgrede in demonstracije. Komunisti so izdali bojni klic: »Delavci! vstanite! Delavci stopite na ulice in s pestmi nastopite proti vašim nasprotnikom«. V terek ob 18. so priredili komunisti na Staromestnem trgu protidraginjski šod, katerega se je sprva udeležilo okoli 400 oseb. Na govorniški tribuni je hujskajoče govorilo 6 govornikov. Pozneje je zbor narastel na 1000 oseb. Večino so tvorili radovedneži. Po šodu se je formirala povorka demonstrantov, ki je iz starega mesta korakala po glavnih ul. na Vavlavске namesti. Med demonstrante so se pomešali nemški in ruski komunisti, ki so ščuvali delavstvo na pokolj. Demonstracije so prišli pred znani hotel »Zlata Husa«. Del demonstrantov je pričel nato razbijati uredništvo »Narodne Politike«. Policijska straža se je nahajala v tem momentu v zelo kritičnem položaju. Komunisti so na policijsko stražo navahili in ta je bila primorana rabiti orožje. Tako je bil Vavlavski trg izprazen. Ker so stražniki bili v samobrambi, so streljali med množico in je bilo več oseb ranjenih. Demonstrantje pa so tudi navahili na stražo in je bilo znatno ranjenih 35 stražnikov. Zanimivo je, da je začela komunistična množica, katero so nahujskali komunistični poslanci, bežati na vse strani. V kritičnem trenutku pa ni bilo nikjer nobenega poslanca in je nato množica ogorčeno vzklikala: Poslanci so nam pobegnili.

— Brno, 12. febr. (Izv.) Komunisti so včeraj priredili protidraginjske demonstracije. Po šodu so skušali komunisti po glavnih ulicah demonstrirati, toda močni policijski kordon je demonstrante potisnil v predmestje. Polcija je aretirala 12 komunističnih hujškačev. V mestu je drugače vladal mir.

Velika rudniška katastrofa v Nemčiji.

Strahovita plinska eksplozija. — Mnogostevilne človeške žrtve.

— Dortmund, 11. februarja. (Izv.) Nocoj se je dogodila v rovu »Minister Steins« strahovita rudniška katastrofa. Vžgali so se plini. Nastala je silovita eksplozija, ki je na daleč razdrila velikanski rov. Eksplozija je zagrebla okoli 80 v rovu zaposlenih rudarjev. Rešilna akcija je bila takoj uvedena. Pogled na katastrofo je strašen.

— Dortmund, 12. februarja. (Izv.) V rudniku »Minister Steins«, rov III, se je snoči dogodila velika katastrofa. Vžgali so se jamski plini. Nad 100 rudarjev je bilo pri eksploziji zasutih. Rešilna akcija je do danes zjutraj izvlekla iz zasutega rova 30 mrtvih in 8 težko ranjenih rudarjev. Pred rovom se odigravajo pretresljivi prizori, ker prihajajo na mesto katastrofe žene in otroci zasutih rudarjev ter z nestrpnostjo čakaajo, kdaj rudarje rešijo, odnosno prinese iz rova.

SESTANEK MALE ANTANTE V BUKAREŠTI.

— Praga, 12. febr. (Izv.) Zunanji minister dr. Beneš odputuje 8. marca v Zenevo k seji društva narodov. Po tej seji odputuje dr. Beneš v Bukarešto na redni sestanek Male antante. Zastopniki držav Male antante se sestanejo v Bukarešti 25. marca t. l. Na tem sestanku se bodo razmotrivala vsa tekoča vprašanja, ki interesirajo države Male antante. Predloži se tudi posebna kulturna konvencija. Pred sestankom okoli 20. marca se dr. Beneš sestane z zunanjim ministrom dr. Ninčičem. Vesti, da postane minister dr. Ninčič poslanik v Vatikanu, se ne potrjujejo. Dr. Ninčič bo vodil še nadalje našo zunanjo politiko.

REVOLVERSKI STRELI V TURŠKI SKUPŠČINI.

— Carigrad, 12. febr. (Izv.) Po poročilih iz Angore je prišlo v terek v turški narodni skupščini do prave krvave bitke. Streljanje so se začeli med seboj pristajali vladne stranke. Halid paša je odklonil svoj podpis na neko interpelacijo. Prišlo je do ogroženega prerkanja. Halid paša je potegnil revolver ter ga nametil proti avlemu nasprot-

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Dr. L. Léard:

Delo dr. Pivka.

Izprožilo se je v teku volilne borbe prapranje, ako je bilo delo dr. Pivka koristno za naš narod, ali ne?

Treba je razločevati tri vprašanja: 1. če je bilo delo subjektivno dobro, to je, če je Pivko delal z dobrimi nameni in imel prepričanje, da pošteno dela za dobro stvar;

2. če je bilo objektivno dobro, to je, če je bilo res na sebi dobro in pošteno, da človek med vojno prestopi nasprotniku in obrne orožje proti svoji državi;

3. če je bilo to res dobro in koristno za naš narod?

Prvega vprašanja ne zanikuje nihče.

Jasno je, da je dr. Pivko delal ne-sebično, vlekla ga ni »lakota slave, blaga« zakaj to, kar je on delal, — ne samo, da je pobegnil k nasprotniku, nego še več, da se je postavil v njegove vrste, ter se izpostavil največjim nevarnostim, ne dela človek ne za slavo, ne za nagrado, in on v resnici za to ni prejel in ni iskal nobene nagrade. Dr. Pivko je idealist, ki je za svoje narodne ideale žrtvoval vse — to mora priznati vsak pošten človek.

Tudi o drugem vprašanju sedaj ne more biti več dvoma.

Češki legionarji so cvet češkega naroda in pri Čehih bi človek zelo slabo naletel, ako bi rekel, da so legionarji zločinci in veleizdajci, ali pa jih hotel opravičevati s tem, da so delali v nepremagljivi omotici »in conscientia erronea«! Tudi češka katoliška stranka se hvali s svojimi legionarji in poskušala je celo ustanoviti društvo čeških katoliških legionarjev. Katoliška cerkev pa vendar ne more dovoliti, da bi se ustanovilo »društvo zločincev«, kakor jih je n. pr. krstil »Slovenec« na katoliški podlagi!

Se bolj čudno je bilo pri Poljaki. Ti so imeli takoj v začetku vojne dvojne legionarje. Eni, katere je snoval Pilsudski, so se borili na strani Avstrije proti Rusiji, a bili so večinoma ruski podložniki. Pilsudski sam je bil vodja socialistov in njegovi legionarji so bili večinoma socialisti, spoštno pa svobodomiselnimi in protiklerikalni. Toda imeli so tudi svojega vojaškega duhovnika, ker je bila taka navada v avstrijski vojski. Tega bi pa vendar sveta katoliška cerkev ne mogla dovoliti, da bi nekdo zločinska družba, kadar gre na zločinsko pot, imela s seboj duhovnika, ki je deli versko tolažbo pri njenem zločinskem delovanju! Ali si je mogoče misliti, da bi duhovnik spremljal razbojniško družbo pri njenem poslu!

Tekom vojne pa se je situacija v toliko izpremenila, da so tudi ti legionarji obrnili svoje orožje proti Avstriji ter prešli s svojim duhovnikom vred k Rusom, a ker je med tem ruska fronta razpadla, so šli preko Rusije čez morje na Francosko, kjer so stopili v boj proti Nemcem, posredno torej tudi proti Avstriji.

Drugi legionarji, in teh je bilo več, so pa takoj v začetku prešli k Antanti in osnovali na francoski fronti mogočeno armado. Ti so bili pa bolj katoliškega mišljenja. Po vojni so se vsi legionarji vrnili na Poljsko, osnovali svoja društva, razvijajo svoje društvene zastave s katoliško cerkveno slovesnostjo, svoja zborovanja pričinja s službo božjo, njihovih shodov se udeležuje duhovščina in škofje. Nemožno je reči, da so vsi ti tisoči in tisoči delali samo v nepremagljivi zmoti, ali pa da so bili zavedni zločinci. Katoliška cerkev ne more dati svoje asistencije in svojega blagoslova za praznovanje zločina, pa tudi če se je ta zločin izvršil v nepremagljivi zmoti.

Ze to je zadosten dokaz, da legionarstvo ni ne zločin, ne zmoti. — To vprašanje je bilo po vojni rešeno od največjega in najboljši avtoritativnega aeropaga, kar si jih je mogoče misliti. V mirovnih pogodbah, kjer so bile udeležene skoraj vse civilizirane države sveta in na katerih je osnovano Društvo narodov, je jasno rečeno, da so bile centralne države krivični napadalec, da so one izvale krivično vojno, zastopniki teh držav so morali to slovesno priznati in podpisati. Ta obsodba je podlaga mirovnih pogodb in pakta lige narodov, ki je sestavljen del mirovnih pogodb. To mora biti tudi za nas merodajno. Ako pa so centralne države vodile krivično vojno, ni smel v taki vojni nihče sodelovati, vsakdo je bil dolžan gledati, da kolikor mogoče dela proti temu zločinu. Med vojno vsakemu posameznemu človeku ni moglo biti jasno, na kateri strani je pravica. Kdor je pa to spoznal, je bila njegova moralna dolžnost, da se kolikor mogoče protivi krivici in pomaga pravici do zmage.

Mirovna konferenca je posebno priznavala zasluge legionarjev. Na temelu teh zaslug je ona tudi zavzela posebno prijateljsko stališče napram narodom, ki so dali legionarje. Mirovna konferenca je izrekla, da so prizadete države brezpravno držale v

svoji oblasti druge narode in je te narode osvobodila. Pariška mirovna konferenca ni imela značaja državniške mešetarije, kakor je bil na primer dunajski kongres, marveč je imela značaj najvišjega mednarodnega sodišča, ki deli pravico in popravila stare krivice. Ta najvišji aeropag človeštva je torej izrekel razsodbo, da je legionarstvo bilo ne samo pravično, nego i vrlo zaslužno delo!

Ostalo bi še tretje vprašanje, če je bilo za naš narod koristno, da je človek proti Avstriji pomagal Italijanom?

Človeštvo je bilo med vojno razdeljeno na dva tabora. V enem taboru je bila Avstrija, v drugem Italija. Kdor je imel globoko zavest, da je Avstrija po krivici izzvala vojno in da ona po krivici drži naš narod v sužnjosti, je bil moralno dolžan, da, kolikor more, dela proti krivici in nasilju. Izsiljena prisega ga pri tem ni smela ovirati, ker izsiljena prisega velja samo v enem slučaju, če ima dotičnik, kdor jo izsili, pravico, da to zahteva. Avstrija pa ni imela pravice, zahtevati, da se borimo v krivični vojni.

Vojak ne more sam izbirati mesta, kjer hoče stati. Tudi dr. Pivko ni mogel sam izbirati mesta, kjer se hoče boriti. Če bi ga bili postavili na Rusko, bi šel k Rusom, če bi ga dali na Francosko, bi šel k Francozom, ker je bil na italijanski fronti, je šel k Italijanom. Italijani so bili takrat naši zavezniki, borili so se na skupni zavezniki fronti. Na italijanskem bojišču so bili tudi Francozi in Angleži, na srbskem so bili Italijani, Francozi in Angleži. Če bi Italijani ne bili mogli držati fronte ob Pivki, povsili bi jim bili zavezniki čete z drugih bojišč. Morda bi bili v tem slučaju likvidirali solunsko fronto in poslali Srbe proti Carsanu! Za zaveznike je bila namreč italijanska fronta mnogo važnejša, kakor pa solunska. Saj je malo manjkalo, da niso solunske fronte sploh likvidirali in čete prenesli drugam. To misel so jako resno pretresali v vrhovnem vodstvu.

Res, da so Italijani imeli pohlep po naših zemljah, toda ta pohlep ni bil nič manjši, če so se naši hrabro proti njim borili, marveč še večji. Pred mirovno konferenco je bilo vprašanje to-le:

Ali so Slovenci Avstrijci ali pa od Avstrijcev podjarmljeni narod? Italijani so z vso silo dokazovali, da Slovenci, to so Avstrijci. Proti njim je bilo treba dokazovati, da Slovenci niso Avstrijci, nego da so samo proti svoji volji bili od Avstrije zasluženi in so se želeli osvoboditi. Italijani so bili slabi vojski, toda dobri diplomati in so delali z jako dobro izbranim materijalom. Vse, kar je pisalo slovensko časopisje za Avstrijo, vse, kar so delali posamični Slovenci, zlasti pa borbo Bosancev, Hrvatov in Slovencev, so navajali kot dokaz v svojo korist.

Pivkovo delo je bil naš največji adut proti Italijanom. To je bil dokaz, katerega tudi Italijani niso mogli prezreti, da Slovenci nismo bili vsi Avstrijci, nego da so vsaj posamični imeli zelo jasen pojem, kje je naš sovražnik, in kje zaveznik. Stališče Slovencev na mirovni konferenci je bilo jako težko, ker so imeli zelo malo argumentov. A med temi argumenti je bil najjačji Pivkov bataljon. Samo vpliv srbske vlade in požrtvovalnost malega števila naših dobrovoljcev in »veleizdajalcev« je rešila Slovence, da niso ostali pod Avstrijo, oziroma da niso kot vojni plen bili dodeljeni Italiji.

Vprašanje, če je Pivkovo delo bilo za naš narod koristno, ali ne, sploh ne more biti več v razpravi. To ni stvar, o katerem bo reševala zgodovina in o katerem lahko razpravljamo sedanjost. To je vprašanje, katero je rešila mirovna konferenca.

Ako je dr. Pivko s svojim delovanjem kaj koristil Italijanom, to delo preiskujejo italijanski vojni strokovnjaki, da je pa mnogo koristil našemu narodu, to je priznala mirovna konferenca, ki je odločila, da Slovenci niso del premagane Avstrije. Ko bo avstrijskantsvo izginilo iz slovenskih duš, dobi dr. Pivko spomenik za svoje zasluge in veljal bo kot narodni junak.

Sokolstvo.

— Sokolsko društvo v Strazisku priredi v nedeljo dne 15. t. m. ob šestih zvečer prvo »Maskarado« v vseh prostorih sokolskega doma. Prosimo vsa sosednja društva, da se pri svojih predvzvedih ozirajo na to. 338/n

— Sokolsko društvo v Strazisku priredi v nedeljo dne 15. t. m. ob šestih zvečer svojo prvo »Maskarado« v vseh prostorih sokolskega doma. Maske dobre izkazuje na dan predvzved pri br. tajniku v sokolskem domu. Vstopnina za osebo Din 5.—, za družino Din 15.—. Pri predvzvedu svira polnoštevni orkester »Narodno čitalnice v Kraju«. — Vabimo vse, ki so prijatelji neprišljene zabave. — Zdravo! 338/n

— Sokolsko društvo na Jesenicah priredi v nedeljo dne 15. t. m. ob osmih zvečer telovadno akademijo s sodelovanjem društvenega solonskega orkestra. Vas nasredna

Jesenjane ter Sokolu naklonjeno občinstvo vabi k obilni udeležbi odbor. 334/n
— Sokol Ljubljana II. vabi članstvo in prijatelje društva na prijateljski sestanek v soboto dne 14. t. m. ob 20. uri v gostilni pri Kavčiču na Privozu. 328/n

Julijska krajina.

POLOZAJ NA REKI.

Nekateri italijanski listi so zadnje čase označali položaj na Reki za znatno zboljššan in so menili, da se napovedujejo prometu v Kvarneru novi časi. Proti takemu izjavljanju se je oglašila sedaj reška trgovska in industrijska zveza s komunikacijem, v katerem pravi med drugim:

Pristaniško gibanje je doseglo lansko leto komaj 20% predvojnega prometa, železnica ni dala niti tretjine predvojnega uvažanja in izvažanja, reška industrija trpi najtežjo krizo. Zato protestirajo reški trgovci in industrijanci proti pretiranemu silkanju položaja, kakor ga je podala »Idea Nazionale«. V reških podjetjih je bilo pred vojno 11.000 delavcev, sedaj jih je komaj 3000 in koncem decembra je bilo nezaposlenih 2000, drugi, okoli 7000, so zapustili Reko, ker so uvideli, da ni dela za nje in ga tudi ne bo. Mesto je šlo poprej 55.000 prebivalcev, po sedanjem štetju jih je bilo 35.000. Odvzete Baroše je napravilo veliko škodo štart cvetoči lesni trgovini na Reki. Kar se tiče javnih del, se viši samo dopolnjevanje pomola Sv. Marka s svoto 400.000 lir. Razširjenje ceste med Reko in Opatijo se odlašala od leta do leta. V ladijedelnih je zaposlenih samo 400 delavcev, pred vojno jih je bilo tam 4000. Tvorilnica kemičnih produktov prodaja svoje zemljišče, tako tudi nekateri druge tvornice, ostale pa ne morejo nikamor naprej brez podpore in ukrepov vlade, kakor jih je predlagal guverner Giardini in kakor jih je rimska vlada odobrila ali doslej se odredbe in sklepi vlade še niso pričeli izvrševati. Dela samo petrolejska rafinerija.

Vsi glavni problemi, od katerih je v resnici odvisna obnova Reke, še vedno niso rešeni, tako zlasti problem valute, industrijskega in trgovskega kredita, obdačevanja, mobilizacije kapitala, pomorske službe, tarifov, javnih del, pripustitve Reke k mednarodnim trgovskim konvencijam itd. Kljub moratoriju se nadaljujejo falimentni važnih reških tvrd. Reški trgovci in industrijanci se končno obračajo znova do vlade in Mussolinija za pomoč, ki jo Reka nujno potrebuje.

— S samokresom je streljala na svojo ga moža 49-letna Alojzija Saniandrea v Gorici dne 1. februarja lanskega leta. Radi tega je prišla pred poroto v Gorici 9. t. m. Njen mož ji je bil nezvest in imel je polno ljubavnih razmer po italijanskih mesih. Pa tudi v Gorici si je privoščil zakonsko nezvestobo. Omenjeni dan ga je zalotila z njegovo ljubinko v hotelu »Gorizia«, kjer je sprožila nanj iz samokresa šest krogelj. Pa ga ni poškodovala. Porotniki so jo oprostili obtožbe.

— Ponesrečil se je v gorovju za Čedadom beneski Slovenec 56-letni Josip Čecda. Sekal je les; pridrvela je nanj skala in ga ubila.

— Maščevanje varane žene. Pri Sv. Jakobu v Trstu se je 33-letna Jordana Biecher maščevala nad ljubinko svojega nezvestega moža živijo Bice Collarig s tem, da ji je na cestni vrgla v obraz virtil iz male steklenice. Collarigeva ima hude opekline po obrazu in vratu; nahaja se v bolnici.

— Samomor je izvršil v Gorici vpokojeni čimtski paznik 47-letni Fran Dreal. Bil je epileptičen.

— Sestanek živinorejcev je sklical urad za kmetijski pouk v tržaški pokrajini v Postojno. Govorilo se je o pospeševanju kmetijskega splošja, posebno živinoreje in sprejeli so se tudi temu primerni sklepi.

— Pojav narodnega sovraštva v tržaškem občinskem svetu. Dne 6. t. m. so zborovali modri tržaški mestni svetovanci. Govorili so nekaj o narodnih spomenikih in komunisti Juraga se je začudil nad trditvijo, da bi bili oboki Chiozza naroden spomenik. Kaj takega ni nikdar slišal. Svetovalec Lucatelli je menil, da so oni oboki izza časa političnih bojev proti Slovincem. Lucatelli je nahučil Jurago in ga ozmerjal s »ščavom«. Juraga je protestiral in označil Lucatellijev izbruh za lopovstvo. Nastal je vik in krik. Vidi se, da izvestni italijanski gospodi tiči še globoko v krvi sovraštvo do Slovencev, katero so toplot pokazali nad komunistom Jurago, ki jim je pa odvnil, da on ni bil nikdar »ščavom«. Gospodarstvo tržaške občine gre rakovo pot, za gospodarsko delo gospodje nimajo smisla, marveč se rajši gibljejo okoli političnih spomenikov in razglašajo v narodnem sovraštvu. Pa pride čas, ko jih bo manila besnost proti Slovincem!

— Čitalnica pri Sv. Jakobu v Trstu ponovi v nedeljo 15. t. m. Cankarjevo tarso »Pohujšanje v dolini Sentiliorjanski«.

— Skrlatica razsaja hudo po Trstu in deželi. V Trstu je postalo vprašanje boja proti skrlatici ono najbolj perečih vprašanj. Mestni urad poroča sklep, da se v tržaški občini uvede cepjenje proti skrlatici.

Turistika in sport.

Stanje prvenstva na Dunaju.

Hakoah	10	5	3	2	19:14	13
Admira	10	5	2	3	23:13	12
Rapid	10	5	1	4	23:17	11
Amateure	9	5	1	3	15:12	11
Vienna	10	5	1	4	17:14	11
Simmering	10	5	1	4	22:19	11
W. A. C.	10	5	1	4	18:20	11
Wacker	10	3	4	3	11:13	10
Sportklub	10	3	1	6	14:17	7
Rudolfshügel	10	2	2	6	13:27	6
Slovan	9	2	1	6	13:22	5

— Dne 10. aprila se vrši tekma Tržiča : Bolgarska v Carigradu. Revanša se ogleda 19. aprila v Sofiji.

— S. K. »Jadrane« priredi v nedeljo dne 15. februarja 1925 v gorenjih prostorih gostilne pri »Rožic« v Židovski ulici za svoje člane družabni večer. Prijatelji kluba dobrodošli! Začetek ob osmih zvečer. 337/n

— Svetovno prvenstvo v umetnem drsanju. Zmagovalec v moški konkurenci za svetovno prvenstvo v umetnem drsanju je postal Graefström (Stocholm) s 190 točkami, mestna številka 3: 2. Page (Anglija) 167 točk, mestna številka 6: 3. Clarke (Anglija) 130 točk, mestna številka 9: pri damah je zmagala ga. Brockhoff (Schlittschuhklub Berlin) s 152 točkami, mestna številka 9: 2. Miß Kuckelt (Anglija) 147 točk, mestna številka 9: 3. Mlle Saint Quentin, 109 točk mestna številka 13.

— V nedeljo se odigra na Dunaju zadnja prvenstva tekma za preteklo sezono in sicer med Amateuri in Slovanom. V slučaju, da zmagajo Amateuri, pridejo na prvo mesto tabele.

— Vrdjuka pri Ostmarki. Kakor smo že poročali, se je bivši vratar Gradjanskega Vrdjuka, prijavil k dunajski Ostmarki. Vrdjuka je igral v prijateljski igri z Donaustadtom, katero je Ostmark izgubila z 2:0, drugi match je igral proti Elektri. Ostmark je zmagala s 6:2. O prvi tekmi piše dunajski »Journal«: Pri tekmi je nastopil bivši golman Gradjanskega, Vrdjuka, ki je nekoliko popustil od svoje nekdanje forme ter ni mnogo pokazal.

Zita proti trianonskemu miru.

»Prestolonaslednik« Oton se uči hrvatski.

Budimpeštanski »Magyarország« pribožuje pogovor z legitimistom grofom Karolyjem, ki se je nedavno vrnil iz Lequeitua, bivališča bivše cesarice in kraljice Zite.

Najprvo je zavnil raznotere izmišljotine, ki krožijo o Ziti po evropskih novinah. Posebej je še odbil vest, da se obični na Ziti tinen dvoru močan češki vpliv. Ves čas, kar je bil on v Lequeitui, ni bilo tam nobenega Čeha in nikakega češkega pritiska.

Kar se tiče Otonove vzgoje, se stalno vodi v madžarskem patriotičnem duhu. Sedaj se je začel učiti tudi hrvatskega jezika. (Karoly pravi torej, da se je »prestolonaslednik« Oton začel sedaj učiti hrvatski, poročila lanskega in predlanskega leta so trdila, da se uči hrvatski in da že nekaj zna!) Sicer se kraljevič Oton ne bavi s politiko. (Kaj se bo tak pobit že bavil s politikom!)

Glede na vesti o intervenciji veleposlaniškega sveta pri španskem dvoru radi domnevanega politikanja bivše cesarice Zite pravi Karoly, da so brez podlage. Izjavlja pa objektivno, da Zita ne politikuje, toda naravno je, da je ostala zvesta oporoki svojega moža. Ako govori Zita o Madžarski, misli samo na Veliko Madžarsko. Pozna sedanjo mejo, ali ne more jih nikdar priznati. Nikdar ni slišal grof Karoly iz njenih ust izraz »Češkoslovaška«. Govori pa rada o Slovakah, ki so naklonjeni Madžarski. — Trianon »ti mir za njo ni obvezen. (Ti madžarski grofi so pravi tepci, ki mislijo, da bodo imeli ves svet za norca. V tisti sapi, ko pripoveduje Karoly, da Zita ne politikuje, navaja njeno politikanje, naperjeno proti trianonskemu miru!)

Materijalna situacija Zitinega dvora je sedaj najlepša. Španski dvor se briga za Zito z neravnost v zornem gostiljubem. (Tako poroča Karoly. Se ni dolgo, ko so pisali madžarski in nekateri nemški listi, da Zita strada in da hodi prestolonaslednik z raztrganimi hlačami okoli!)

Najzanimivejši poročilo je pač to, da se Oton uči hrvatski sedaj, ko mislijo Madžari da jim bo Radić pomagal obnoviti Veliko Madžarsko! Kaka sreča za Radića, ko bi ga pozdravil Otonček po hrvatski!

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20. zvečer.

Cetrtek, 12. februarja: Zaprti. (Generalka.) Petek, 13. februarja: »Rosmersholm«. Premijera. Red F.

Sobota, 14. februarja: »Stričkove sanje«. C. Nedelja 15. februarja: ob 3. pop. Pepeluh, mladinska predstava. Izven. — Ob 8. zvečer Rosmersholm. Izven.

Ponedeljek 16. februarja: Magda. Red B.

OPERA:

Začetek ob pol 20. zvečer.

Cetrtek, 12. februarja: »Traviata«. Red B.

Petek, 13. februarja: Zaprti. Sobota, 14. februarja: »Don Juan«. Red A. Nedelja 15. februarja: ob 15. pop. Smrtina taranula in karakteristični plesi, ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER V LJUBLJANI.

Začetek ob 20. zvečer.

Sobota, 14. febr.: Vražja misel. Nedelja, 15. febr.: Vražja misel.

— Travlata z gostom A. Darianom. — Danes zvečer se pole v operi za red B. Verdijeva Traviata s tenoristom Ado Darianom kot Alfredom. Ostale vloge so v običajni zasedbi. Opero dirigira kapelnik Neifat.

Premijera Ibsenove štiridejanske drame »Rosmersholm« bo v petek, dne 13. t. m. ob 8. zvečer v tukajšnjem dramskem gledališču, na kar opozarjamo vse ljubitelje dramske umetnosti. Sodelujejo: gg. Marija Vera, Medvedova, Levar, Skrbineš, Putjata, Rogoz. Režira ga Marija Vera. — Sentjakobski gledališki oder v Ljubljani vpripori v soboto dne 14. februarja in v nedeljo dne 15. februarja krasno burko »Vražja misel«. Naslov burke pove, da so zapletljivi res vražji. Vsečina igre je v kratkem sledeča: Stric Slana zaloti ženo, da vodi s nekim al. Vicem taine korepondence

„KINO IDEAL“ 12., 13., 14. in 15. februarja „Sovražniki žensk“

Ruska družabna drama v 8 dejanjih. — Film naj. ečie razkošnosti letošnje sezi. — Naravnosposetki iz Pariza, N. zze, Monte Carlo in R. v. r. Film največjih lepotic, bogastva, razkošja, drama zabaveželjnega kneza Ljubimova in vojvod n. e. Alice, orgije ruskih kurtizank, trgedija v igralnici Monte Carlo, ruska revolucija in vzbune, naravnosposetki. 414

in misli, da ga vara z njim. Zato sklene napraviti daljše potovanje. Za čas svoje odsotnosti poveri oskrbništvu stanovanja svojemu nečaku. Nečak medicince Slun pa je vedno v denarnih zadregah in premišljuje, kako bi prišel do denarja. Stari študentovski faktotum Vrana ga spravi na idejo, za čas stricove odsotnosti oddati stanovanje v najem. Tako tudi stori. — S tem momentom pričnejo komični zapletljaji. — Kdor se hoče dobro zabavati, naj poseti predstavo. — Vstopnice so v predprodaji od petka naprej v kavarni Zalaznik na Starem trgu.

— Shakespeare na japonskem. Obiskovalne ture v Shakespearejev rojstnem kraju Stratfordu pričajo, da tudi Japonci dobro poznajo velikega angleškega pesnika. V Mikadovem carstvu je Shakespeare izmed inozemskih dramatikov najprijubljenejši. Najodličnejši japonski igralci nastopajo v Shakespearejevih delih. Sloveči igralci Kawakani je igral Hamleta prvič leta 1906. Da pa spravi Hamletovo vlogo v sklad z okusom svoje publike, je podal melanholičnega danskega princa v višnjeven svilenem jopču in z rdečo ali belo prevlečenimi hlačami: pojavil se je na dvokolesu in peljal parkrat okoli dvora, predno je pričel igrati svojo vlogo. Tudi druga Shakespearejeva dela so pri krojajo po japonskem gledališkem razumevanju. Tako se prikaže v »Othellu« oče Demone kot guverner Formoze. Potek dejanja pa sledi sicer točno po originalu. »Romeo in Julija«, ta tragedija ljubezni in ljubosumnosti najbolj odgovarja duhu in vsebini japonskih dram in je zato jako priljubljena.

— O novih vseučiliščih v Italiji. Ze da lje časa mislijo v Italiji, da je 21 vseučilišč (17 državnih in 4 svobodne) preveč. Predlagalo se je s poklicnimi strani, da se nekatera vseučilišča ukinejo ali zgodilo se je, da so prišla štiri nova, izmed starih pa se ni odpravilo nobeno. Pričačuje se še peto vseučilišče. Sedaj pravijo v prosvetnih krogih: svetilniki so vedno dobri, tudi, ako obsevajo manjšo površino. Zadnja leta je bila otvorenja katoliška visoka šola v Milani; pred kratkim se je otvorilo v Milanu državno vseučilišče, potem visoki šoli v Florenci in Bari. Uresničuje se tržaška želja po vseučilišču najprvo s trgovsko vedo. Pročkanja radi nekaterih novih visokih šol je bilo mnogo, ali vseučilišča rastejo. Istočasno se lahko beleži, da je nekdanji slovesa znanih italijanskih univerz zatoni za mojem.

— Glasba severnih narodov. Pod tem naslovom se vrši V. muzikalno predavanje, ki je namenjeno mladini ljubljanskih šolskih zavodov in se vrši v nedeljo dne 15. t. m. ob 11. uri dopoldne v dvorani Filharmonične družbe pod vodstvom prof. Jeraja. Uvodno besedo o glasbi severnih narodov govori dvorni svetnik dr. Josip Mantuan, nato pa igra orkester razne orkestralne skladbe, med njimi tudi silno lepo in zanimivo Griegov suito za godalni orkester v starem slogu. Godalni orkester šteje 27 članov ter je sestavljen iz članov opernega orkestra, orkestralnega društva »Glasbene Matice« in iz gojencev konservatorija. Starše prosimo, da opozore mladino na to izredno zanimivo predavanje. 336/n

— Slovenec-pianist Ciril Ličar nastopi zopet na našem koncertnem odru kot član Tkaličevega komornega tria v ponedeljek dne 16. t. m. ob osmih zvečer v Filharmonični dvorani. Brez dvoma je Ciril Ličar eden najodličnejših slovenskih pianistov, kojega sloves sega tudi preko meje naše domovine. V Tkaličevem triu igra klavirski part in je tudi stalni spremljevalec čelista Tkaliča na njegovih umetniških turnejah. Trio igra v Ljubljani Saint-Saensove, Beethovne in Dvořakove skladbe. — Vstopnice v Matični knjižarni. 335/n

Po svetu.

— Za eno noč na Eiffelovem stolpu. Inženjer Eiffel si je postavil vrhu svojega stolpa v Parizu malo stanovanje. Takrat pa ni slutil, da vzbudi to njegovo visoko bivališče toliko poželjivosti, kolikor se ga javlja zadnje čase. Iz vseh delov Francije, potem pa posebnim mnogobrojno iz Amerike prihajajo vprašanja in ponudbe za vsako ceno, da se pripusti na Eiffelovem stolpu ponudnikom prebiti vsaj eno noč. Visoko in samotno je ono malo stanovanje in vrh stolpa se neprestano giblje semintja, v času viharja pa še pravo vznemirje. Značilno je, da si želi mnogo evropskih in ameriških poročnih parov preskrbeti za vsako ceno živce pretresujočo senzacijo na Eiffelovem stolpu.

— Stroški ameriških lepotic za parfume lansko leto so znašali 117.175.000. Napram letu 1921. pomeni to povisek za 26 milijonov dolarjev. Američanke bi bile radi vedno lepše in na vsak način hočejo prekositi Evropejke.

— Cena avstralskega žrebca. V Melbourneu so te dni licitirali avstralskega dirkalnega konja odlične pasme za ogromno svoto 17.000 šterlin, kar znaša nad milijon in pol francoskih frankov ali 5 milijonov dinarjev.

Ellen Kürti, lepa mlada Madžarka, ki je filmovala v Münchnu in čije film »Dokleta, katera se ne poroče«, je bil pred kratkim dovršen, je postala pred kratkim žrtv avtomobilske nesreče.

Tudi Danska doli ameriški kredit. Newyorsk »National City Bank« je nakazala danski vladi 40 milijonov dolarjev. To je prvi korak za stabilizacijo danske valute.

Dnevne vesti.

V Ljubljani dne 12. februarja 1925.

Ljubljana — slovenska?

(Glosa.)

»Ljubljana — slovenska.« Radiotelefon je zletel iz »Slovenčev« uredništva in nebo in zemlja sta poslušala, ko je nebeska antena zabrcala, je stal škof Malinč z zamišljenim pri strani in zaspeval med prste: »To se pravi klerikalna.« In zadovoljen smehljal mu je šinjal preko lic. »Kaj,« je rekel Jurčič, »saj slovenska je bila že za naših časov.« — »To vendar ni nič novega,« je zarobnil Levstik, »čemu tako vest pošiljajo v svet? Menda je vendar ne bodo dali Nemcem nazaj.« — »Saj je bila že za mojih časov jugoslovenska,« je rekel dr. Tavčar, »sicer so mi spravili sedem Nemcev v občinski svet, toda več kot slovenski smo bili vendarle. To je napredek!« — »Hm!« se je posmejal Prešeren. »Mi smo Slovenstvo poudarjali pred petdesetimi leti, ko so oni še molili: vse za vero, dom cesarja.« — »To je njih večna molitev,« se oglasi Aškerc, »saj še Slovenci niso! Treba bo še petdeset let!« — »Da je ni branil major Svabič, bi bila italijanska, karut jih ni bilo nikjer,« se oglasi Malgaj. »Daj ni pada bomba, bi bila nemška,« se sliši iz vrst jugoslovenskih nacionalistov, ki so pomrli po ječah. »Kaj pa sicer!« vpraša Svetec. »Vse črno, kakor po navadi. Grki so imeli enega Efilialta, v tem narodu jih je toliko, da se iz njih komaj vidijo pošteni ljudje. Stevilke kažejo, kako malo ljudi se zaveda svojega jugoslovenskega državljanstva. Le pogledite: ni tako neumne in lopovske kandidate, da bi pri njih ne dobila glasov. Vse, kar je prodiravno, jim je dobro došlo. In za ta narod je teklo toliko krvi! Ilapci!« — »Aha,« se je posmejal Cankar. Nekdo je zopet povzel besedo: »Le pogledite: tu in tam je kaka izjema: Laško, Železniki in še par. Vse drugo je dokaz, kakšen narod je to. Tu in tam ima Narodni blok po dva ali tri glasove. V celi občini misli dvojce, troje ljudi na državo — vse drugo jo sovraži in se druži okoli škrinje njenih sovražnikov. Osvobojeni narod! Prekmurje! Koroska! Ljubljana slovenska! Kje je še tisti narod, ki bo narod...? Čez tisolet let, pravi dr. Ravnihar. — Po njegovem niti takrat ne!« — »Slovenski univerzitetni profesor voli klerikalca in ga ni niti sram,« pravi Čop. Kopitar se pomenljivo nasmehne. Luka Jeran se hvalčevito prekrizja. Strossmayer stopa veličastno in zanišljivo po raju. Težke misli mu klonijo glavo. Kralj Peter sedi v pravoslavcem oddelku in gleda mirno predse... — Ljubljana slovenska! In nebeščani se zbirajo. »Kaj pa je, da je tak krik?« — »Ljubljana je slovenska!« — »Joj, čudeži!« —

Med tem so antene v svetovnih mestih sprejele radijsko poročilo, ki je šlo preko nebes. Sam škof Hren je blagoslovljal veselo vest, le to mu je bilo žal, da ni latinska. In čulo se je: »Halo: Rim! Ljubljana slovenska!« — »Bravo, samo da ni jugoslovenska!« — »Halo, London! Ljubljana slovenska!« — »Kaj? Kje pa je to mesto?« — »Halo, Pariz! Ljubljana slovenska!« — »Ali ni to mesto v Jugoslaviji?« — »Halo, Amerika!« — »Ljubljana slovenska!« — »A, to je v Avstriji! Zopet narodni spori v skrajnih Evropi.« — »Ne, to je v Jugoslaviji, v državi SHS.« — »A tako?« —

O, zemlja in nebo, sedaj sta zvedela veliko novico: Ljubljana je slovenska in večina slovenskega naroda je proti državi, kaka slava, ker ga je osvobodila.

— Sijajni komentar ravniharjevcev. Dr. Ravnihar poroča o sestanku dr. Zerjave s Pašičem in Pribičevićem ter komentira popolno solidarnost radikalov in samostojnih demokratov kot prestop SDS v radikalno stranko. Ravniharja svedoča zelo boli ta solidarnost in zato pravi z drugimi besedami, da po stanje naši mladini radikali, samo da jih je za enkrat še sram to povedati. Pribijemo, da bi se ta »sramota« ne dala niti od daleč primerjati s sramoto dr. Ravniharja, ki je postal kar čez noč — klerikalca. Ne, gospodje zgagarji, sramotno ni sodelovati z najmočnejšo stranko v državi, ki je Jugoslavijo ustanovila in jo tudi dostojno in častno brani, pač pa je nečuvna sramota prestavljanje piskrček tako, kakor ga prestavlja Ravnihar — k razdiralcem Jugoslavije — k klerikalcem.

— Klerikalci vzpizarjajo stavko — šolske dece. Poročajo nam, da so snošči klerikalci privedli v Št. Vidu nad Ljubljano shod zaradi premestitve učiteljice Žirovnikove iz Št. Vida. Na shodu je imel glavno vlogo neki novopostavljeni poslanec, ki je ščeval ljudi, naj svoje dece ne pošiljajo tako dolgo v šolo, dokler se učna uprava ne ukloni in ne preklicuje premestitve. Njegovo govornje je imelo uspeh. Klerikalci ba-

je danes svoje dece r. o. poslali v šolo. Kaj poreče k temu naša javnost, kaj oblasti k takšnemu poslancu, ki nima drugega pametnejšega dela, kakor da inscenira stavko šolske dece? Ali ni mladina že dovolj podivjana? Klerikalci se bodo tako dolgo igrali z ognjem, da se na njem pošteno opečejo. Sicer pa ima oblast dovolj moči, da nauči renitentne klerikalne Št. Vidčane pameti in naj jih v renitenciji napravim oblastnim odredbam še tako podpira tudi kak poslanec. Št. Vidčane opozarjamo, da ta gospod sedaj pač na široko odpira usta in jih ščeva na odpor proti odredbam oblastev, kadar bo pa treba dati odgovor za neprevidna dejanja, se bo ta mož junaško skril, se zabarikadiriral za svojo imuniteto ter ravnodušno pustil, da bodo trpeli zapeljanci sami, plačevali globe in sedeli po zaporih. Pozor!

— Pasja taksa za leto 1925 v znesku 100 Din za vsakega psa se mora plačati najkasneje do 20. februarja 1925. v mestni blaginji (Solski drevored št. 2/1). Kdor si ne bo pravočasno nabavil pasje znamke, bo moral v smislu § 4 zakona z dne 12. avgusta 1922, Uradni list št. 429-131, plačati takso v dvojnem znesku.

— Razglas o nevročljivih pošiljkah za mesec december 1924 je izšel te dni in je bil razposlan na vse poštne urade, kjer je v prostoru za stranke občinstvu na vpogled. Naslovniki, oziroma pošiljatelji teh pošilk se opozarjajo, da jih v roku enega leta dvignejo, ker bo sicer poštna uprava, ko ta rok poteče, te pošiljke na javni dražbi prodala, če so brez vrednosti vsebine, pa uničila. Izpodbijek za prodane pošiljke oziroma gotovina, ki bi se našla, je na razpolago upravičencem osebam le za dobo nadaljnjih dveh let, potem pa zapade v korist poštni upravi.

— Zgradba justične palače v Beogradu. Ministrski svet odobri na eni prihodnjih sej večji kredit za zgradbo monumentalne justične palače v Beogradu.

— V naše državljanstvo je sprejel turški državljani Bogos-Agos Kurdićan, trgovec v Beogradu.

— Kolovodja draveljskih klerikalcev pod Radičevu posteljo. Iz Dravelj nam pišejo: Radičev izredno podobne klerikalce imamo v Draveljah, so prav njegove narave in kričijo, da bi se slišalo skoraj do nebes, kakšna krivica se jim godi od naših državnih oblasti. Noben očitek jim ni prenižen in ni človeka, ki ne trobi v njihov rog, da bi ga ne osteli. V tej svoji gonji ne prizanašajo nobeni stranki, posebno pa so jim trni v peti pristaši demokratske stranke in sedaj seveda tudi Narodni blok. Ker pa so v svoji gorečnosti prišli na polju zabavljani proti državi in upravi na Radičevu podobno polje, ni čuda, da se je zanje začela zavzemati tudi ista oblast in uvedla polzvedbe, da najde izvor te gonje. In glejte: V tem momentu so postali kričarji pohlevni, kakor ovčice nedolžni, in tožijo, da so v Draveljah ljudje, ki jih izdajajo in ovajajo. Svetujemo tem junakom, da naj bodo potlačeni; če niso ničesar zakrivali, se jim ne bo skrivil las na glavi, ako pa se čutijo prizadete, naj to lepo priznajo, naj se pobjoljajo in se jim ni treba skrivati pod Radičevu posteljo, ker tudi tam jih najde roka pravice.

— Zadnja pot Lovra Humra na Jesenicah. Poročajo nam: Prihiti se od vseh strani njegovi sobojeniki za nacionalno idejo, zastopniki nacionalnih društev vse Gorjanske, deputacije sokolskih društev iz Kranja, Radovljice, Bleda, Boh. Bistrice, Javornika, Moistrane, Jeseniški Sokol z godbo na čelu, Orjuna iz Kranja, Radovljice, Lescce, Bleda, Javornika in Jesenic, prostovoljno gasilno društvo z Jesenic in Hrušice, krajevna organizacija JDS z Jesenic in Javornika, podružnica sv. CM, Jeseniški župan z občinskimi odbori ter nebroj zastopnikov narodnih in stanovskih organizacij, da se poslove in spremljajo na zadnji poti moža, ki je bil neizprosen bojevnik za nacionalne ideje, dober prijatelj, učitelj in svetovalec vsem, ki so ga poznali. Marsikomu je zarosilo oko, ko je ob njegovi krsti pred hišo žalosni spregovoril v slovo njegovi sobojeniki Jaka Spicer: »Dragi Lovro! Odpri se za vrata na steež, da izpušče iz hiše moža, katerega življenje je bilo trnjeva pot. Prišel si pred 20 leti na Jesenice, prišel si v puščavo narodne samozavesti. Kako Te je bolelo srce, ko si videl v občinskem uradu slovenskega župana, a poleg slovenskega župana nemško uradovanje, kako Te je bolelo srce, ko si našel v slovenskih knjigah nemško vodstvo. Nisi se ustrašil boja in čez noč si presenetil Jesenice na občini s slovenskim uradovanjem in slovenskim vodstvom. Nakopal si si sovraštvo vseh onih, ki Te niso razumeli. Prezrli, sovražili so Te, marsikatero trnko je moralo preslišati Tvoje uho, vendar ne oziraje se na desno in na levo si šel svojo začrtano pot, katere glavni cilj je bila nacija in narodna samozavest. Po težkih bojih se Ti je želja izpolnila. Jugoslavija, katero si tako ljubil, je zaslajala v lepši zarji, odpira se nam boljša bodočnost, in kakor si bil prej neutralen, neustrašen borilec za narodno idejo, tako si sedaj, ko se vršili luti strankarski boji, počival, miroval, kot da si si bil svest, da je Tvoje delo končano. Tvoja želja izpolnjena. Zatisnil si svoje trudne oči v prepičanju, da boš spal svoj večni sen v domači zemlji, v Tvoji Jugoslaviji, za katero si žrtvoval vse in katero si nadvse ljubil. Kličem Ti: Slava Tvojemu spominu! Zdravo! Godba Jeseniškega Sokola je zasvirala tužno žalostno, pevec so zapeli večno lepo »Vigred« in veličasten sprevod se je začel pomikati na pokopališče. Pri odprtem grobu je spregovoril pokojniku v slovo predsednik krajevnega organizacije JDS g. dr. K. G. o. I., kakor so se sokolski, orjunaški in gasilski oropori okoli njih blagom sokoletu. Zadnji črni za-

lajočega soince so obevali vsi pokrajino in bližnje gore, ko so v grob, zasut s svežim cvetjem, začele padati prve grude. Slava Tvojemu spominu, večnaja Ti pamet!

— Izobližanje našega železniškega parka. Glavna kontrola je pristala na izplačilo 104 milijonov dinarjev kredita, katerega je zahtevalo ministrstvo saobračaja za izboljšanje in popravilo železniškega parka v naši državi.

— Z Viča nam pišejo: Volina borba je končana. Posamezne stranke pa so bile močno presenečene nad izidi, videč, da so se varale v svoji moči in o svojih pristaših. Največje presenečenje so doživeli pač klerikalci, seveda tisti, ki niso vedeli, kakšna kupčija je sklenil njihov štab. Pričakovali so namreč največ 300 glasov, a dobili so jih 558. Mi se temu ne čudimo, ker vemo, da je za ceno komunističnih glasov ostal bivši župan Gaj med klerikalci v občinskem odboru, da je za ceno komunističnih glasov odpuštil župnika Galetu, ker bi ga moral sicer tožiti za nesramne govornice, ki jih je razširjal o našem dušnem pastirju. In Gaj je vestno izpolnil svojo obveznost. Prodaj se je klerikalcem, dasi se je preje tako pomorno trkal na prsa, da je socialisti. Pred volitvami je svedčano prestopil tudi formalno v klerikalno stranko in z njim najzagrizenejši komunist iz Rožne doline Petrič. Ta dva sta pripeljala čez 200 komunistov v Korosčev skrinjico. To je delavska »zavednost«, kateri se je čudil g. župnik pri pojedinih v župnišču. Vpričo takih izdajstev lahko svedča klerikalci triumfirajo, toda naj si zapomnijo, da je to samo trenoten uspeh, ker so ti glasovi samo tistih zapeljancev, ki se bodo dali jutri zopet prodati in zamašiti v drugo bisago. Edino demokratska stranka lahko trdi, da je napredovala in sicer za okoli 100 glasov od zadnjih skupščinskih volitev. Šta je v boju sama proti 8 strankam in izšla je najčistnejše iz tega boja, priborivši si 214 glasov. To so naši trdni glasovi, katerih ne boste podkupili, to so naši zavedni volilci, ki se bore za zmago napredne ideje. Vsa čast in hvala našim zavednim volilcem!

— Četniki IV. čete, II. bataliona (bivša V. rezervna četa) se pozivljajo, da se udeležijo obveznega sestanka dne 13. t. m. ob 20. Na sestanku se pobere tudi prvi obrok za potno blagajno. — Č. k. 339/n

— Glavna skupščina Udruženja finančnih uradnikov — se vrši 22. t. m. v Beogradu. Glavna točka dnevnega reda bodo volitve novega centralnega odbora.

— Podružnica slovenskega planinskega društva v Radovljici priredi v soboto dne 14. t. m. ob osmih zvečer planinski ples v Sokolskem domu v Radovljici. 333/n

— Pokrajinska zadruga fotografov za Slovenijo v Ljubljani naznanja, da se vrši njen X. redni občni zbor v torek 17. februarja 1925 ob pol 15. popoldne v salonu hotela »Lloyd«, Sv. Petra cesta, z občinjami dnevnim redom. Če sklicani občni zbor ob pol 15. ne bo sklicen, se vrši pol ure pozneje, ne oziraje se na število navzočih članov, § 18. zadr. pravil. — Za načelnstvo: Hugon Hibšer l. r. t. č. načelnik. 331/n

— Akademsko društvo »Obilje« potuje za veliko noč na Poljsko, kjer ostane 15 dni. Ekskurzije bo vodil predsednik društva g. Džaja. Naši dijaki bodo posetili sledeča poljska mesta: Lvov, Vilno, Varšavo, Lublin, Lodž, Kestavico, Poznanj in Krakov.

— Senzacionalna historična najdba. Naši priznani historiki-strokovnjaki, ki marljivo raziskujejo že več let zgodovinske in prazgodov. podatke našega interesantnega barja, so po srečnem slučaju naleteli pri kopanju na staro ladjo nenavadne konstrukcije. Ladje je deloma okamenela ter vsled tega razmeroma dobro ohranjena. Iz napisov v starogrški podobnem jeziku na ladji sami, kakor tudi na najdenih ločenih tablicah, se je po trudopolnem študiju posrečilo ugotoviti, da se gre za eno izmed treh ladij starih Argonautov, ki so pred več kot 3000 leti pod vodstvom Jazona potovali iz Grce na morja po Donavi, Savi in Ljubljanici do današnje Vrhnice, nanrej pa so ladje nosile po sehem do Trsta. Vsled neprestanega velikega napora ter boja z divjimi zvermi in ljudmi so morali biti Argonauti tako decimirani, da so morali eno ladjo popustiti v bližini današnje Crne vase. Ladje se je na nepojasnen in čud-žen način ohranila do danes ter tvori iz historičnega ohranjenosti vrednost. Ta nad 3000 let stara ladja pride v ljubljanski muzej takoli, ko se izvršijo v muzeju potrebne adaptacije, to je, ko se podere med dvema dvoranama stena, tako da bo imela ladja prostora za nekorenjeno hranjenje. Do tedaj se pa ladja spravi v dvorano Narodnega doma, kjer bo javnosti na ogled 24. februarja od osme ure zvečer pa do drugega jutra zjutraj, in sicer ob priliki, ko se vrši v vseh prostorih Narodnega doma na pustni torek najprihujljivejša sokolova maskerade pod naslovom »Noč na Jadrano«. Tedaj bo imel vsakdo, ki se za interesanten slučaj zanima, dovolj prilike, da si ladjo ne le natančno ogleda, temveč jo bo tudi sam lahko vozil po milih voljev. Opozarjamo vsakega, da se za stvar pravočasno zanima, da ne bo potem jok in stok, kako pravočasno dobiti lepo masko, ko bo že prepozno. 332/n

— Vlom v Šiški. Danes ponoči so neznanji storilci vlomili v gostilno pri »Dalmatincu« v Šiški. Odnesli so možko kolo, par sto Din gotovine in 20 škateli sardin. Kolo se je danes našlo za državnim koledvorom.

— Sarosar v Zagrebu. Včeraj zjutraj se je v Zagrebu s cilankalijem zasturil vp. višji nadzor, Petar Ljudevit Stageschmidt. Ko je prišla zjutraj njegova gospodinja k njemu v sobo, je našla vrata zaklenjena in na njih napis: »Ste!« Zato je takoj odhitela na policijo in zadevo prijavila. Na lice mesta prispele policijski zdravnik je ugotovil zasturjenje s cilankalijem in sicer je moč izvršiti samomor že v večernih urah. Samomorilec je zapustil tri pisma, naslovljena na svojo gospodnjo, na hišne posestnike in na policijskega ravnatelja, v katerih veli, da gre v smrt radi raznih nesoglasij in nasprotij v stanovanjskem vprašanju. Napravil je tudi oporo, v kateri za rušča vse svoje premoženje, okoli 30.000 D gotovine, svoji gospodnji.

— Tragična smrt invalida. Invalid Marko Vulović, ki je v vojni izgubil vse in je bil sam težko ranjen, je pred kratkim znoel. Pred 4. letom mesecem je bil prepeljan v državno bolnico v Beogradu, kjer naj bi ozdravel. V bolnici je bil Vulović melec, z nikomur ni spregovoril besede. Večkrat je samo izjavil, da je življenje zlo in da si konča življenje. V bolnici so bili mnenja, da nesrečne to govori in v napadih blaznosti in mu niso verjeli. Pred dnevi pa je Vulović izvršil svojo namero. Bila je polnoč, vse je bilo mirno, bolniki so spali, le tupatam je prekinil nočno tišino korak dežurne bolničarke. Nekako v zgodnjih jutranjih urah je bolničarka začela nekako pridušeno hropenje, ki je prihajalo iz sobe, kjer je ležal Vulović. Stopila je v sobo in nudil se ji je grozen prizor. Vulović je ležal na trebuhu, v desni roki je držal krvavo britvo. Nesrečnež si je prerezal vrat. Se predno je dospel zdravnik, je bil invalid že mrtev.

— Smrtina tramvajka nesreča v Zagrebu. Včeraj zjutraj je tramvaj v Bakačevi ulici v Zagrebu povozil 87-letnega starčka Marka Curman, prodajalca zelenjave. Starček se je hotel baš izogniti nekemu vozu, ki je drvel od Kapitola proti Jelačićevemu trgu, a je pri tem začel pod električni voz. Voznik je sicer tramvaj takoj zavril, toda bilo je prepozno. Tramvaj je nesrečneža popolnoma razčlanel.

— Profleže na našem Jadranu. Hotel »Miramar«, Crkvenica. — Tople i hladne morske kupke. Soba sa celom oskrbom od Din 90.— 319/n

Iz Ljubljane.

— Uredite Bleiweisovo cesto! Pišejo nam: Med najlepše situirane in najpomembnejše ceste v Ljubljani spada gotovo Bleiweisova cesta. Ob ti cesti se nahaja cela vrsta zelo važnih poslopih kot n. pr. vladna palača, policijska direkcija, licej, muzej, Nar. dom in precej zelo lepih vil ter je zasajena in obdana z ličnimi nasadi. To cesto nora uporabljati skoro vsak tujec, ki pride v Ljubljano; bodisi da ima opravka pri vladi, pri polic. direkciji, na velesejmu ali pa če si hoče ogledati naš Ti voli. Kljub svoji lepi opremi in okolici pa učinkuje ta cesta s svojim vedno blatnim ali pa skrajno prašnim cestiščem, s svojimi neurejenimi hodniki in slabo nočno razsvetljavo — naravnost porazno. To pa še posebno, če se pride iz lepo tlakovane Aleksandrove ceste, h kateri se ta zanemarljena cesta prilaga, kakor blatni in strgani čevlji k fraku in cilir ru. Skrajni čas je, da se ta cesta tlakuje ter uredi hodnike in razsvetljava vsaj od Tržaške ceste do Gosposvetske ceste. Na pospešitev te ureditve pa naj bi predvsem pritisnili, že zaradi lastnega ugleda vel. župan in pa velesejski odbor.

— Radi smeti, ki jih pobirajo smetari vsako jutro, se očka »Slovenec« silno razburja in kriči, da je zdravje vsega ljubljanskega prebivalstva radi teh smeti v nevarnosti. In vendar je tako pobiranje smeti odredil tisti dr. Perič, ki so ga klerikalci tudi to pot dvignili na svojo listo. Ko je bil dr. Tavčar župan, so smeti spravljali v zaprte vozeve. Zakaj, kdo bi to vedel, ako je »Slovenec« v tem oziru radoveden, naj se je obrne na svojega prijatelja za potrebna posla. Ta ga bo morda tudi poučil, da se pri nas hiše in stanovanja pometajo in pospravljajo običajno zjutraj v prvih dopoldanskih urah, zato tudi smeti ne morejo pobirati in odvažati preje, kakor zjutraj. Ako pa lahko »Slovenec« poskrbi zato, da bodo ljudje sploh vstajali že ob 4. ali 5. predvsem pa da bodo služkinje — in te so skoraj izključno njegove prijateljice — v tem času že tudi opravile svoj posel, bodo tudi mestni smetarji že ob tej uri na razpolago. Evo »Slovenec« kako hvalčeva naloga te čaka! Na delo torej, da osvobodiš Ljubljano, da je ne uduši prazni jutranji smeti! Morda bi kazalo v tem oziru vpreči tudi čistega gospoda Korosčarja? Mogočen čest je on, ni vrag, da bi on ne dosegel, da bi Ljubljancem, o katerih pravi narodna pesem, da so »zaspanci«, vstajali že ob štirih! — Z druge strani nam pišejo o tej stvari: »Slovenec« je včeraj udaril na svoj ljubljanski volilni boben, pa je zelo puhlo zadonel. Všeč mu ni — po dolgem času — pobiranje smeti. Če še nikdar, mu moramo pritrditi, kajti praviš kandal je to, kako se to pobiranje vrši. Ali kaj pomaza, ko se »Slovenec« vedno prepozno razburja. Zakaj ni podrazil svojih prijateljev takrat, ko so gospodovali na ljubljanskem magistratu. Takrat je bilo za Ljubljano vse dobro. Za ostudne oblake, ki so zakrivali odprte vozeve s smetmi, niso takrat našli pri »Slovenec« nikakega opazovalca. Za časa vladanja klerikalcev na magistratu so izgnili zadnji pokriti vozevi za pobiranje smeti in živ krst se ni zmenil za ureditev tega perečega vprašanja. Kljub mnogim predlogom in poročilom mestnega stavbnega urada, so klerikalci v stavbnem odseku parkrat odstavili razpravo o tem vprašanju z dnevnega reda in jo kočno pustili v popolno pozabljenje — do včeraj. »Slovenec« naj bo kar potolažen. Le Ljubljanci bi morali prenesti še veliko nadlogo, ako bi se na sedanje vozeve pred njihovim izranžiranjem nakladala poleg smeti še klerikalna hinavščina: poleg obla-kov prahu bi namreč tudi zelo neprijetno dišalo.

— Občni zbor Splošnega ženskega društva je v nedejo 15. februarja ob 4. popoldne v društvenih prostorih, Rimska c. 9. — Dnevni red: Nagovor predsednice. Poročila tajnice, blaginjske in knjižničarke. Služajnosti Volitve. — Članice, pridite! 340/n

— Društvo »Soča« v Ljubljani naznanja, da v soboto 14. t. m. odpade predavanje, ker ta večer priredi v Narodnem domu SK Primorje reduto, čisto elitno maskerado v tel sezoni, h kateri valimo naše plesateljice Sočane, da se polnoštevilo udeležijo te naše bratske prireditve. 339/n

— Velič ples Sokola L. združen z maskerado, ki se vrši v soboto dne 14. februarja v veiki dvorani Kazine, obeča bil radi lepe razžije ena najlepših letošnjih plesnih prireditev. Sokol L. vabi članstvo in prijatelje Sokola, da posejijo njegov ples v obilnem številu ter se tako koncem predpusta domače ter nepriljubno pozabavajo. Za izborni posredbo preskrbljeno. Vstopnina Din 15; članstvo Din 10; toda le v predpustni. Preprodaja vstopale pri br. Abin Turku, Prešernova 49. Odbor. 326/n

— Podobirsko podporno društvo ljubljanske garnizije priredi v soboto dne 14. februarja t. l. ob 20. zvečer v veliki dvorani hotela Union »Podobirski ples«. K udeležbi omenjenega plesa se vladno vabijo vsi vpokojeni rezervni oficirji, bivši dl. sl. podoficirji in njih povabljeni. 317/n

— Izgubil se je v torek ponoči od Ambroževega trga do Marjanšča svilen turban (čepica). Prosi se, da ga pošten najditelj vrne proti odškodnini. Zanoškar, Poljanska cesta 49.

Iz Celja.

— Sportni klub Celje ima svoj občni zbor dne 19. t. m. ob 20. zvečer v hotelu »Balkan«.

— C. Mestno gledališče. V torek 10. t. m. so domači igrači vzprijeli pod režijo g. Ferleza »Špansko muho«. Gledališče je bilo skoraj polno in se je občinstvo očividno dobro zabavalo. — V torek 17. t. m. se v prireditvi domači zasedbi premijera »Veronika Deseniška«, župančeva mojstrska tragedija, ki je na ljubljanskem odru dosegla popolni uspeh. Delo režira g. Fedor Gradišnik. Vloge so v rok h naših priznanih igralcev. Premijero posejijo avtor g. Oton Zupančič, ravatelj ljubljanske drame g. Milan Pagon. Pred začetkom predstave predgovor. Nove kulise je oskrbel g. Holcbar. Vstopnice so v pr. prodaji v knjigarni Gorihar in Leskovec. Predstava se vrši v abonentnem.

— C. Mladinski koncert s predavanjem se vrši napredno v nedejo dne 15. t. m. ob pol 11. dopoldne v mali dvorani Celjskega doma. Součelnje gdnja. Milena Verbičeva, koncertna pevka iz Ljubljane, ter pianistinja Mirca Sanečinova. Uvodne besede bo imel g. učitelj in pevovodja Ciril Pregešlj.

— C. Velik požar. V torek dne 10. t. m. okrog 6. zvečer je nastal v kozolecu gospe dr. Dečkove v Gaberju požar, ki se je hitro razširil na bližnji drugi kozolec in uto. Ognjene zublje je bilo videti daleč na okrog. Na kraj požara je prišlo 10 gasilnih društev iz raznih krajev okrog Celja. Gasenje je bilo radi pomanjkanja vode zelo oteženo. Objekti so pogoreli do tal. Zgorelo je tudi seno, slama ter vse, kar je bilo v njih. Gospa dr. Dečkova trpi občutno škodo. Kako je požar nastal, se še ni dognalo. Sumi pa se, da ga je zanetila zlobna roka.

Iz Maribora.

— m. Smrtina kosa. V torek je preminul po daljši in mučni bolezni g. Alojzij Kranje, polkovnik v pokoju. Pokojnik, ki je dočkal starost 62 let, je bil v Mariboru znana in priljubljena oseba ter je užival splošno simpatije. N. v. m. p.!

— m. Izročitev odklovanj. V soboto 14. t. m. bo okrajni glavar dr. Poljanec na Pragerskem izročil odklovanje tamošnjemu župniku Seguli in nadučitelju Sabathu iz Poljskave. Pri odklovanju bo navzoč tudi dr. Pivko, ki bo župniku čestital v imenu Jugoslov. češkoslov. Lige.

— m. Predavanje pisatelja dr. Ivana Laha. V ponedeljek dne 16. tm. predava pisatelj dr. Ivan Lah na »Ljudski univerzi« o razvoju in smernicah slovenske literature.

— m. Šahovski turnir med češkim in mariborskim klubom se vrši v nedejo dne 15. tm. Oba kluba postavita v boj svoje najbolje moči, skupaj po 8 igralcev.

— m. Ponočno pometanje cest. Mestni magistrat razglasa: Da bi se odpravilo dosedanje nadležno prašenje pri pometanju cest ob dnevnem času, je mestni magistrat mariborski v svoji seji 16. januarja 1925. sklenil čistiti ceste in trge mesta Maribor levi breg po noči. Pripominja se, da je spravitelj ne-snago in smeti iz trotoarjev in pešpotov v smetišnico dotičnih hiš, ne pa na cesto ali celo v kanale. Obenem se opozarjajo trgovci, da velja isto tudi za smeti in nesnago iz njihovih trgovin in lokalov oziroma za odpadke pri prevažanju blaga. Prebivalstvo se ponovno poziva, da pazi na snožnost mesta in ne meče raznih odpadkov na tla. Prestopki se določbe se kaznujejo v smislu § 19. cestnega in čistilnega reda za mesto Maribor z dne 15. marca 1882. št. v. 1439-882.

— m. Cerkvenikova drama »V vrtincu« prepovedana. Oblast je znova prepovedala igranje Cerkvenikove drame. »V vrtincu«, čije premijera je pred kratkim bila na mariborskem odru. Dne 9. tm. bi morala biti premijera v Ptuj, a je vsled nenadne prepovedi odpadla.

— Irski se zavzemajo za narodno manjšino v Jugoslaviji! Beogradski in zagrebški listi reproducirajo brez vsakega komentiranja in brez vsake kritike poročila rimskih listov iz Londona o protestu Ircev proti sedanjim vladam v Jugoslaviji. Ta poročila pravijo, da je bil v Dublinu prirejen svečan pozdrav irski delegaciji, ki je odpotovala v New York in od tam namerava oditi v Washington, da izroči vladam ameriških držav in kongresu spomenico, katero je podpisalo 1.200.000 oseb, ki protestirajo proti vporabi zakona o zaščiti države v Jugoslaviji. Ta spomenica pravi, da mora protestirati proti nasilju, s katerim se preprečuje svobodno izražanje političnega mišljenja v Jugoslaviji in se politično zatirajo narodne manjšine, tako Makedonci, Črnogorci in Nemci. Ni še znano, na kakšen način je prišla irska deputacija v posest teh milijonskih podpisov. Zname tudi ni, so osebe, ki so to spomenico podpisale

Gospodarstvo.

Tečaji naših efektov.

V »Jugoslovenskem Lloyd« priobčuje dr. Stanić zanimiv članek, v katerem izvaja med drugim: »Na tečaj efektov vpliva primerno rentabilnost in sigurnost. V gotovih momentih, torej sekundarno vplivajo na tečaje izredni politični in gospodarski dogodki, spekulacija, konstatacija, da je cena efekta večja ali manjša, nego odgovarja notranji vrednosti in za naše razmere tudi spremembe v vrednosti denarja, bodisi potom inflacije ali deflacije. Naše efekte je poleg tega potisnila nazaj tudi spekulacija s frankom, ali ta pojav je izven našega gospodarstva.

Drugi vzrok padanja naših vrednot je porast dinarja. Cene naših delnic so izražene v papirnatih dinarjih in če se vrednost naše novčnice mednarodno pojača, je naravno, da so prejšnji tečaji vsled večjega porasta dinarja izraženi v manjšem številu zdaj več vrednih novčanic. To padanje cen bi se moralo poznati tudi na drugem blagu, toda ta redukcija se lahko izvede polagoma, ker ni mogoče tako naglo vplivati na znižanje produkcijskih stroškov. Dejstvo, da je poskočil dinar v New Yorku od januarja 1923 od 1.285 na 1.545 koncem leta, da je torej poskočil za 37,65%, mora seveda vplivati tudi na porast kupne moči našega denarja in torej tudi na padanje cen. Naše delnice kot najbolj občutljivo blago so pa prve prizadete od boljšega položaja naše valute v inozemstvu.

Govorec o porastu dinarja smo naglašali samo vpliv tega faktorja na delnice. Kaj pa obligacije, t. j. obveznice, založnice in zadolžnice? Razlika med delnico in obligacijo je ta, da je delnica, ki predstavlja neko udeležbo na družabnem imetju, deležna usode imetja in da se mora porast dinarja poznati tudi na tečaju delnic, če blago, stroji, surovine in zgradbe skačejo v ceni. Pri padanju cen mora nastati nasprotni proces. Obligacije se pa glase na gotove svote denarja, kjer ima upnik s samo posestjo papirjev pravico do vnaprej stalno določenega obrestovanja. P padcem valute imajo lastniki obligacij izgubo, ker postane tudi njihova terjatev manj vredna, kakor tudi obresti, ki jih dobivajo. Pri porastu pa imajo vsi lastniki denarnih kapitalov in upniki dobiček, ker se mora denar, ki se je utrdil na zunaj, utrditi tudi na znotraj in s tem okrepiti kupno moč novčanic, pa tudi vseh papirjev, ki se glase na denar. Posledica tega bi morala biti, da bi se morala vsled deflacije in porasta dinarja pojaviti tendenca izbegavanja delnic in povpraševanja po čvrsto naloženih papirjih, večji dotok vlog pri bankah in eventualno nagnjenje k tezarizaciji. Kdor bi hotel imenovati te vrste teorije, opozarjamo na dejstva, da so 1. industrijski papirji kot udeležba na blagu zelo padli; 2. da so bančni papirji, kot sestavina denarnih terjatev in manjšega dela blaga (efekti, inventar, nepremičnine) manj padli in 3. da so ostale državne obveznice malone vse leto stabilizirane.

Bila je doba inflacije, ko je bilo glavno geslo: ustanavljam in investiram. Pa smo prišli v dobo stabilizacije, deflacije, velike depresije in krize, s tem pa tudi do visoke obrestne mere, ki vsled občutnega porasta valute ruši brez razlike vse tečaje efektov. Nesreča je v tem, da na denarnem trgu ne poznajo razlike med dobrimi in slabšimi papirji. V glavnem se vprašuje: kakšna je tendenca, in če se glasi odgovor: slaba, pritiskajo vse vrednote navzdol.

— Razlika v teži tekočin, ki se pošiljajo v cisterne. Generalna direkcija drž. železnice v Beogradu je izdala sledečo naredbo: Z ozirom na velike razlike med težo pri nalaganju in iztovarjanju naj vse železnice drž. železnice odredijo, da se mora na vseh postajah v slučaju zahteve stranke stvarno ugotoviti teža pošiljate in strogo prepoovedati potrdilo teže, ki jo je označila sama stranka v tovarnem listu, če ni ta teža faktično potrjena. Postaje smejo dati strankam na razpolago samo take cisterne, ki so popolnoma v redu. Če imajo privatne cisterne kak nedostatek, mora železniška uprava zahtevati od strank, da te nedostatke odstranijo ali pa jih označijo v fakturi. Če postaje, kjer se cisterne iztovarjajo, ugotovijo primanjkljaj v teži, treba na licu mesta ugotoviti, kakšne plobe so na cisternah in da-li so poškodovane ali ne. Slednjič je treba v takih slučajih tudi konstatirati, kakšne in koliko nedostatke ima cisterna.

— Praški mednarodni velesejem (od 22. do 29. marca 1925). I. radio-kongres v Pragi priredil je obliki letošnjega velesejma v Pragi. Omenjeni kongres organizira Čs. radio klub. Obenem priredil I. radio-sejem, na katerem bodo zastopane vse trdnice te stroke iz Češkoslovaške in ostalih industrijskih držav. V programu kongresa se nahajata tudi pregled tvornice »Elektra«, radio-poslušanje na »Petru« in »Kbelu«. In voljni radio-telefonični dejavici. Pregleda se lahko udeležijo tudi posetniki velesejma in inozemstva.

— Naša trgovinska agencija na Reki je začela poslovati. Naslov je: Regia Privilegiata Agenzia Commerciale del regno del Serbi, Croati e Sloveni in Fiume Via Cioita 1511, naslov za brzojavke: Serbital-Fiume. Za pisma, dopise in brzojavke iz naše kraljevine velja naslov: Gavra Stejić, Sušak, Šetanište kralja Petra 110, za brzojavke pa: Stejić-Sušak.

— g. Grčija prvič na Praškem velesejmu. V teh dneh je prispela prijava Grčije za površino 100 m², na kateri bo organizirana ekspozicija grških eksportnih produktov.

— g. Razstava Italije na velesejmu. Na spomladanskem velesejmu v Pragi bo prirejena velika razstava italijanskih eksportiranj, za katero je rezerviran cel paviljon Ch. V omenjeni izložbi bodo zastopane v glavnem ribje konzerve, vina, sadje, sir, gumijevi izdelki itd.

— g. Tedenski živinski sejem v Zagrebu dne 11. februarja. Na sejem je bilo prignano malo živine. Cene so bile sledeče: rogata živina: biki 12, junice 1. 12—13, II. 11—11,50, junci 1. 12—14, krave domače 1. 11—12, II. 9—10, III. 5—6; krave bosanske 1. 9—10, volci domači 1. 13—13,50, II. 11,50—12,50, III. 9—10, bosanski volci 1. 10—11, II. 8,50—9,25. Dn za kg žive teže: svinje pitane 13—15, pitane sremke 21—23,50, pitane domače 18,50—21,50, prešči do 1 leta 12—13, starjši 16—18 za kg žive teže.

— g. Razstava v Beljaku. Od 20. maja do 15. junija se bo vršila v Beljaku razstava za trgovino, obrt, industrijo in kmetijstvo. Postavljena bo na nekdanjem voljaškem vezbalšču.

— g. Šivalni stroji na Praškem velesejmu. Razen češkoslovaških industrijskih podjetij te vrste bodo zastopane na velesejmu tudi nemške, francoske in angleške tovarne, ki razstavijo vse specialne, v omenjeno panogo spadajoče stroje.

— g. Steklo in porcelan na Praškem velesejmu. To vrsto blaga bo zastopala na velesejmu 100 čsl. izvoznih tovarn. Samo za steklo se je prijavilo 60 največjih čsl. tvornic, ki reprezentirajo kristalno, prizorno, votlo brušeno steklo itd. Tudi porcelan bo zastopal po največjih čsl. izvoznih tovarnah.

— g. Kako raste nezaposlenost. Zadnje poročilo z Dunaja naznanja, da je število nezaposlenih tekom poslednjih 14 dni naraslo za 7000. Dunaj ima sedaj nezaposlenih 89.485, dne 15. jan. jih je bilo 82.715. Tudi v okolici Dunaja se je število nezaposlenih povečalo od 11.320 na 12.044. Iz Londona poročajo, da se je število nezaposlenih, ugotovljeno 26. jan., zvišalo za 28.700 napram prejšnjemu tednu. Skupno število nezaposlenih znaša 1.241.000. Strašne številke! Videti se, kako delo zastaja povsod in kako smo še daleč do ureditve medsebojnega evropskega gospodarstva, ker se nezaposlenost širi, namesto da bi bilo vedno manj. Preveč političnega preklinjanja je po Evropi in premalo zdravega in smotnega smisla za gospodarstvo, kateri edini more napraviti med narodi mir in obnoviti gospodarski promet. S takega stališča naj se prsojajo tudi gospodarske razmere v naši državi!

— g. Transvalsko zlato. Za leto 1924. se beleži rekordno črpanje zlata iz transvalškega produkcijskega ozemlja. Priдобljena množina zlata znaša 9.598.000 uncov finega zlata, to je 5% več nego prejšnje leto.

— g. Dobave. Ravnateljstvo drž. železnice v Ljubljani sprejema do 17. februarja t. l. ponudbe glede dobave 14.000 kg sive pločevine za krite vozov. Natančnejši podatki pri ekonomskem oddelku tega ravnateljstva. Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 2. marca t. l. pri ravnateljstvu drž. železnice v Ljubljani glede dobave cilindričnega olja; pri ravnateljstvu drž. železnice v Sarajevu glede dobave li-noleja; pri ravnateljstvu drž. železnice v Subotici glede dobave železne pločevine ter glede dobave žarnic. — Predmetni oglašitve natančnejši podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— g. Dobave. Ravnateljstvo drž. železnice v Ljubljani sprejema do 10. febr. t. l. ponudbe za dobavo raznega električnega materiala. (Natančnejši podatki na vpogled pri ekonomskem oddelku tega ravnateljstva). — Vsi se bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 25. febr. t. l. pri ravnateljstvu drž. železnice v Subotici glede dobave peska za navede. — Dne 21. februarja t. l. pri ravnateljstvu drž. železnice v Zagrebu glede dobave gradbenega materiala (cementa, opeke, samice, moka in opeke itd.). — Dne 20. febr. t. l. pri posodi ducacij v Ljubljani glede dobave dvo pismnik in dvo cernarum vrec; pri ravnateljstvu urz. železnice v Sarajevu glede dobave tapet; pri ravnateljstvu urz. železnice v Subotici glede dobave sušilnic, glede dobave samiceških torb in glede dobave koks. — Predmetni oglašitve so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— g. Prodaja kronskega gozla se bo vršila v vojašnici 10. armijskega polka v Ljubljani dne 20. februarja t. l. ob 10. dop. Predmetni oglašitve natančnejši podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— g. Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 25. februarja t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave mesa za ljubljansko garnizijo. Dne 3. marca t. l. pri ravnateljstvu državnih železnice v Ljubljani glede dobave kovinskih odlikov; pri ravnateljstvu državnih železnice v Zagrebu glede dobave 4000 kilogramov žrnice; pri oddelku za morinarico v Zemunu glede dobave testenin, belega fižola in riža. — Dne 4. marca t. l. pri ravnateljstvu državnih železnice v Zagrebu glede dobave bombaža za blazine in volne za mazanje. — Predmetni oglašitve natančnejši podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

To in ono.

Zvezde in človeštvo.

Če se ozremo v jasni mesečni noči v nebo, vidimo nebroj trepetajočih luči, ki so posejane po vsem nebesnem. Človek se čudi vsemočnejši naravi in nehoti se mu vsiljuje vprašanje, kaj je vse to, kaj so zvezde? Na to vprašanje razmeroma še nedavno ni bilo odgovora, dokler ni napravil človeški um ogromnih daljnogledov, ki so nam pripomogli vsaj deloma in približno spoznati razvoj in življenje svetovja. Astronomija je izredno važna tudi za lajka, ker nam pojasni postanek in razvoj nebesnih teles, ker se peča s fizičnim pogoj življenja na zemlji, kakor tudi s pomenom človeka v vesoljstvu, z njegovo preteklostjo in bodočnostjo. Prav za prav je astronomija edina panoga znanosti, ki nam pove, čemu smo na svetu. Govori nam, da je človek samo atom v neskončnosti prostora in časa, obenem nas pa uči, da se je svet razvil tekom milijonov let, da omogoči temu atomu življenje, da mu pripravi zibelko. Brez pretiravanja lahko trdimo, da so zvezde zibelke bodočih človeških pokolenj ali pa grobovi nešteti pokolenj, ki so bila na zemlji pred nami.

Naistarsji astronomi, če sploh lahko tako imenujemo ljudi, ki so prvi opazovali nebo, hoteli prodreti v tajno snovanje prirode, niso imeli niti približnega pojma o oddaljenosti zvezd od zemlje, ne o njihovem življenju ali razvoju. Šele Grki so nam zapustili v astronomiji prve uspehe, na katerih sloni v glavnem tudi današnje zvezdoslovje. Razmah grške znanosti je pozveje prekinil rimski militarizem, ki je zatrl vsak nadaljnji napredek. Za Rimljani so pustili in dušili vso kulturo nemški barbari, na kar so v 14. in 15. stoletju nađaleževali Turki na Vzhodu to kar so bili začeli Germani na zapadu. Uničili so arabsko znanost, spili in zatrli grški znanstveni svet ter ogrozili civilizacijo celo v srednji Evropi.

V onih časih razmah moderne vede je prišla do veljave zlasti astronomija. S svojimi metodami in rezultati je pripravljala pot vsem drugim panogam znanosti. Zgodovino astronomije lahko torej delimo v dva dela: v prvo dobo spada studij gibanja, v drugo pa studij sestavine zvezd. V 15. in 16. stoletju se peča astronomija z modernim studijem položaja, oddaljenosti in gibanja zvezd. Njuno delo rodi bozate sadove v obliki Kopernikove teorije in Keplerjevih zakonov. Zemlja ni več središče svetovja, kakor so krivo sodili dotlej. Mesto vsega vesoljstva kroži okrog neke same luna, zemlja sama je planet, kakor vsi drugi v solnčnem sistemu. Druga faza prve dobe v zgodovini astronomije se pričena z gravitacijskim zakonom in zaključ z Laplaceovo »Mehaniko neba«.

Studij materialne sestavine zvezd, ki predstavlja delo v drugi dobi zgodovine astronomije, se pričena šele v 19. stoletju. Zelo važne in bogate uspehe, je dosegla takratna astronomija s pomočjo spektroskopa. Ti uspehi so bili izpopolnjeni v 21. stoletju, ko so se observatoriji z vso vneemo lotili opazovanja solca, nam nablizije stalnice, ki daje zemlji svetlobo, toploto in življenje. Naravno je, da nas zanima, kakšen je bil ta izvor vsega življenja na zemlji pred milijoni let in kakšen bo čez več milijonov let. Solnce izžareva ogromno množino toplote in vendar se ohlaja zelo počasi. Temperatura na zemlji se ne spremeni v 2000 letih skoraj nič, kar je najboljši dokaz, da so zaloge toplote na solcu neizmerno in da se nam navzile vsem prokovanjem še ni treba bati konca sveta. Če se ne zgodi v svetovju kaj izrednega. Vendar pa se bo nekoč solnce tako ohladilo, da življenje na zemlji ne bo več mogoče, seveda če si bodoči človek ne bo znal pomagati iz te stiske tako, da postane s svojim visoko razvitim umom pravi gospodar prirode. Materijejmo kažejo ti življenjski pojzi jasno, kolike važnosti je astronomija za razumevanje človeškega razvoja. Samo astronomija se imamo zaivaliti, da poznamo glavne zakone o razvoju materije, življenja in duha. Astronomija analizira milijone solnčnih in zvezdnih sistemov, študira njihovo preteklost in predvideva odnosno napoveduje njihovo bodočnost. Po zaslugi astronomije vede vidimo tudi, kako se pojavi, razvija in gine človeštvo.

Astronomija nas uči, da se je svetovje razvilo v milijardah let in da je usmerjala ta razvoj neka neznana, ogromna in zagonetna sila, vladajoča v nebesnem prostorstvu. Astronomija nam torej kaže, koliko časa je bilo treba za evolucijo človeštva od prvega začetka tja do današnjih dni, ko je človek s svojim umom premagal in ukrotil ne le vse živali, nego tudi mnoge prirodne sile. Človeku je morala biti dana prvotna možnost, da dela zlo, ker si drugače ni mogel biti na jasnem, kaj je dobro. In del tega človeštva, ki živi na zemlji, je tudi človeštvo drugih nebesnih teles — to je temeljna misel odine najvišje Misi, ki je položila v stvarstvo vse, kar je bilo potrebno, da je nastalo to, kar vidimo in slišimo, kar je bilo, je in bo.

Na podlagi moderne znanosti lahko trdimo, da so živa bitja tudi na drugih nebesnih telesih, če so tam dani življenjski pogoji, kakaj način razvoja je povsod isti. Ni življenja brez protoplazme, a protoplazma je edina in se je morala v gotovih okolišnih razviti na gotov način povsod. Kakor so zvezde posledice dolge evolucije, ki je nastala vsled gravitacije, tako je tudi v živih bitjih, v živi in organizirani materiji ena in ista ustvarjajoča sila. Iz tega lahko logično sklepamo, da naš biološka evolucija, ki krije v sebi enotnost materije, sile, življenja in duha, povsod ustvarja enaka misleča bitja, ki so cvet in sad, cilj in vzrok razvoja, četudi se je stvarstvo razvijalo pod različnimi pogli.

Zdi se, da je kosmična evolucija na naši zemlji že končana, kakor tudi organizirana evolucija. Edino, kar še preostala, je izpopolnjevanje človeka. Človeški duh se mora dvigniti in osvoboditi materialnih spoz-

človek mora premagati v sebi črti sebičnosti in zatreti vsa slaba nagnenja, izogibati se mora vsega hudega in delati dobro, kakor je učil Kristus, rekoč: »Stori bližnjemu, kar hočeš, da ti drugi storili tebi!« Ali geologi nas uče, da je človeštvo še vedno neprimerno blizje svojemu detinstvu, nego zrelosti. Od pojava človeka na zemlji je minila razmeroma kratka doba v primeri z dobo, ki nas loči od usodnega trenutka, ko se solnce slednjič ohladi in ko bo za vse organizme konec življenja. Današnji človek

torej še daleč ni popolno bitje in zato bodo bodoča pokolenja taka, kakor jih vzgojimo mi sami. To si moramo zlasti dobro zapomniti, kadar govorimo o vzgoji in izobrazbi mladine, ki ne sme podedovati slabih nagnen in srasti naše dobe, če nočemo, da bo življenje na zemlji pravi pekel. Tudi za nas veljajo Kristusove besede: storite bližnjemu to, kar hočete, da store drugi vam. Prizadevamo si, da postane človeški rod boljši, da bodo ljudje ljubili vse lepo in plemenito, delali dobro in živel med seboj v miru in ljubezni, kajti v tem je edino jamstvo sreče in blagostanja, po katerem zdaj vsi zama hrepenimo.

RAŠITI, vodja bande, načelnik Marokanec, ki so ga uporniki ujeli in odpeljali v svoj glavni štab. Z njim je pel glavni steber španske nadvlade v Maroku.

Kako sta obdelovala luno...

Napotila sta se v predmestje. Ona 16 letna, polna romantičnega duha in želje po pretajnem sladostanju, ou 2letni mladenič, takisto razpoložen za skrivnostne stvari. In tako sta korakala v predmestje, dospela do zadnjih hiš in zavila po poljski stezi do žive meje. Nad firmamentom se je razgnilo šuščno jesensko nebo, posejano z zvezdicami in med zvezdicami je plaval krasna luna, šop. Sedla sta v travo, izgubila ravnotežje. Šop na nebu, videvič lepo dogodevanje na zemlji, je začel poskakovati. Slastni in strastni toki so se pretakali po stvarstvu. Za živo in oživljeno mejo pa se je tisti čas skrival hudoben mož, ki nima smisla za pozicijo življenja. Grdo je prisluškoval dogodevanju. Ker je pa bila noč temna, ni mogel natančno razločiti stvari. Ko pride stražnik, grdi mož opozori čuvarja jangnega reda in morale, da se v bližini dogodevajo preudčne stvari. Stražnik zapíše romantični par v svojo knjigo in haid pred sodišče. Sodnik je pameten mož, ki pozna življenje in ve, da se v stičnih slučajih ne more natančno razbrati, kako in kaj se dogaja, če dva zaljubljenca gledata v šop, šepetata in se poljubljata! Tudi stražnik ni mogel ničesar izpovedati. Sodniku ni preostalo drugega, kakor da je verjel zaljubljenca, da sta samo gledala šop in ju je oprostil. Bosta vsaj drugič zanesljivo presvidneje gledala — šop...

Chapman, kralj ameriških banditov.

Vsi ameriški listi se obširno bavijo z glasovitim banditom, ronarjem in morilecem Geraldom Chapmanom, ki je bil pred kratkim aretiran v kraju Muncie, država Indiana. Listi prinajajo na prvi strani Chapmanovo sliko, več časopisov pa prinasa uvodnike, v katerih se Chapman slavi kot eden prvih, najspretnejših, najdrzejših in najdohotljivejših lopovov. Listi pišejo v splošnem o njegovi »kriminalni karrieri« in pri občutju lunske dogodke o njem.

Chapman, ki je v ostalem že večkrat spremenil svoje ime, je vzbudil nase pozornost njihga leta 1912, ko je bil radi tatvine obsojen na 10 let ječe. Leta 1919, je bil izpuščen iz Sing Singa. V oktobru leta 1921, je izvršil naravnost »moštversko delo«. V osrčju New Yorka je napadel poštni voz ter s poldrugo milijonom dolarjev pobegnil. Mesec dni za tem je ponovil isto v Niagara Falls ter napravil 70.000 dolarjev plena. Ko je nato še izropal dve zlatarski izložbi, je mislil odriniti v Evropo, kjer je hotel mirno uživati sadove svojega »dela«. Popreje pa ga je še zalotila newyorská policija in ga spravila na varno. Že med zatišanjem, je poskušal lopov pobegniti. Skočil je skozi okno drugega nadstropja sodišča na ulico. Bil pa je ponovno prijet in prepeljan v zapor na Atlanti (Georgia). V marcu leta 1923 si je Chapman preskrbel na dosedaj nepojasnjen način pilo, preplnil je železno omrežje ter se spustil po skupaj zvezanih rjuhah na tla. Njegov beg je uspel. Nastala je velika gonja za držnim lopovom. Chapmana je zasledovala cela armada detektivov, policistov in policijskih psov. Dne 18. jan. leta 1925, so ga izsledili v kraju Muncie. Ker so se oblasti zdeli zapor v Muncie premalo varni, je bil Chapman odpravljen v Indianapolis. Cela dežela si je oddihnila, čim je bil ta lopov pod ključem.

Zanimivo pa je, da poveličujejo sedaj listi in ljudje tega lopova kot »sportnika svojega poklica«, o njem krožijo legende. Njegova kriminalna spretnost je bila tako velika, njegovo drzno junaštvo tako, da številne nepojasnjene lopovski čine pripisujejo brez nadaljnjega njemu. Chapman je bil v istem trenutku na vseh mogočih krajih. Njegov revolver je istočasno pokal v New Yorku in Chicagu. Listi so poročali, da je bil istočasno ranjen v Philadelphiji in Mineapolisu, res pa je bilo, da je lopov takrat mirno sedel v St. Louisu. Pripisujejo mu tudi nenavadne lastnosti, da se je namreč napravil nevidnega idr.

Včeraj smo poročali o groznih zločinih v Trebiču na Slovaškem. Komaj so utihnili glasovi o kanibalu Haarmannu, o Ledereru in Denkeju, ki so na zverski način morili ljudi in prodajali človeško meso, kakor Haarmann in Denke, in že se je pojavila nova družba ljudžderov. Zločin v Trebiču razburja avropsko javnost prav tako, kakor grozodejstva v Hanoveru ali Münsterbergu. Aretirani člani rodbine Dvořak in Fejt so že priznali 7 umorov. Ne taje umora bratov Polických, ki sta morala dati svoje mlado življenje, da bi se mogli morilci postati njihovega denarja. Poleg tega so priznali aretiranci tudi umor štirih židov-beguncov in neke mladice poljske židovke. Skupaj so torej priznali že sedem umorov. Oblasti v Trebiču so aretirale doslej 18 osumljenih oseb, Gre brzokone za celo organizacijo morilcev in kanibalov. Ko so zasliševali Jana Fejta, je prišlo na dan še več esenzacionalnih podrobnosti. Kohmov mlín, kjer so našli mrtva brata Policka, je zastražila policija. Nihče ne sme na dvorišče, niti v poslopje, razen stanovalec. Sodna preiskava je dožnala, da zločinci niso zakopali samo v Trebiču pod Kohnovim mlínom, nego da so tudi več trupel razsekali, nasolili in prodajali po tem po okolici nasoljeno človeško meso. Vse kaže, da je v okolici Trebiča zadnje čase cvetela trgovina s človeškim mesom. Ko je zbran ves material, presenetljivo oblasti javnost s poročili o grozodejstvih, pred katerimi zatemi celo zversko početje Haarmanna ali Ledererja.

Thiotapstvo z alkoholnimi pijačami je vršilo lansko leto ob obrežju Zedinjenih držav 332 ladí, večina njih pod angleškim praporom. Ameriško justično ministrstvo je po tem polj iskem poročilu ugotovilo, kako so nekatere inozemske vlade vedno bolj naklonjene kršenju zakonov v Zedinjenih državah.

*54 dni odrezani od ostalega sveta. Iz Thorshavn, glavnega mesta Farórej, poročajo, da je bil otok Myggenäs, najzadnejši v skupini otokov, vsled stalnih strašnih neviht in viharjev odrezan od ostalega sveta polnih 54 dni. Zalozge moke so bile že skoro pri kraju, ko je končno nastopilo normalno vreme.

— Nezaposlenih na Madžarskem je bilo koncem lanskega leta 33.095, koncem 1923, jih je bilo 15.432. Torej tekom jednega leta narastek brezposelnih za 100%.

Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“

Ena izmed krogel, ki so jih izstrelili Malbihi-
novi ljudje, je zadela črnca, ki je bil še z dvema
drugima na straži pri ujeti Meriemu. Siromak se
je na mestu zgrudil na tla. Njegovi tovariši so mu
oropali vso opremo in imetje, kakor je to sploh
navada afriških zločincev, in ga pustili ležati
tam, kjer je padel. To je bilo ono mrtvo truplo,
na katero je zadela Baynes, ko je prišel v nasel-
bino.

Poglavar in njegovi spremljevalci so poto-
vali po bregu ob reki navzdol proti svojim do-
movom. Eden od Arabcev se je oddaljil, da bi po-
skrbel za vodo. In ta je zagledal sredi reke Me-
riemo, ki je vsa obupana veslala proti bregu. Ta-
koj je opozoril poglavarja na to nenavadno in
čudno prikazen, na to belo žensko, ki je samotno
hitela proti bregu. Stari Arabec je svojemu spre-
mljevalcu ukazal, da se v zapuščenih naselbinah po-
skrije in čaka, da tuja ženska prispe na breg in
krene proti vasi. Arabec je pri tem mislil vedno le
na visoko odkupnino, ki bi mu bila zelo dobrodo-
šla, zakaj od onega časa, ko je Veliki Bwana ob-
vladal ozemlje okoli njegove naselbine na daleč in
široko, poglavar ni imel možnosti, da bi si na la-
hek način „prislužil“ zadostno zlatega denarja.

66 Onemogočeno mu je bilo krasti domačinom na
ozemlju Velikega Bwana slonovine in jo vnovčiti;
tako ni imel nikakega zaslužka.

Ko se je neznana, tuja ženska dejansko na-
hajala v pasti, je v nji takoj spoznal ono mlado
dekle, ki jo je pred leti tolikokrat kaznoval in na
kateri se je maščeval za smrt svojega nečaka,
katerega je nekdanji ujet francoski častnik. Zato je
bilo sedaj njegovo veselje brezmejno. Takoj se je
zopet izdal za njenega očeta, kakor je to storil
pred leti in je to svoje namišljeno očetovstvo tudi
dobro simuliral. Pri prvi priliki jo je zopet začel
surovo pretepati. Dal jo je zvezati in neusmiljeno
jo je vlačil s seboj po džungli in ni mu bilo mar,
če se je dekletova nežna polt ob ostrim trnju
trgala do krvi. Postopal je z njo prav zverinski
in neprestano se je izmišljeval nove načine muče-
nja in sramotjenja. Ni mogel zatajiti, da jo sovra-
ži in da jo sploh smatra kot svojega glavnega so-
vražnika.

Po dvadnevem potovanju so prispeli na kraj,
kjer je Meriema preživela svoja strašna otroška
leta. Prva oseba, ki jo je v naselbini, razvrščeni
v polkrogu in od vseh strani obdani z visoko ogra-
jo, zagledala, je bila gunsna, zoprna in ostudna.
brezobza baba Mabunu, ki je bila nekdanja njena
trezorčnica in kruta varuhinja. Meriemu se je zdelo,
da je bilo vse, kar je preživela po svojem begu,
le sanje. V naselbini poglavarjevi je bilo še vse

neizpremenjeno, tako kakor je bilo pred njenim
begom. Ako bi ne imela evropskega oblačila in
ako bi ne bila že odrasčena in dozorela, bi dejani-
sko lahko mislila, da je vse, kar se je godilo, le
kratek sen.

Vsi prebivalci poglavarjeve naselbine so se
zbrali, in, kakor čudo, opazovali mlado krasno
dekle, oblečeno v evropsko obleko. Marsikateri
izmed njih jo je poznal še kot malo dekletce, ki
se je igralo pred poglavarjevo kočjo. Mabunu je
nad povratkom Merieme hlinila veliko radost. To-
da dekle se je treslo groze, ko je videla njen
ogaben brezobzi obraz in ko je pomislila na vse
prestane muke, katere je zagrešil na nji ta nečlo-
veški stvor v človeški podobi.

Med Arabci se je nahajal tudi krasen, stari
in visoko postaven mladenič, star približno 20 let.
Kadar je opazoval Meriemo, je postajal zamišljen
in mračen. Ni mogel zatajiti, da ga žene neko
čudno hrepenenje k tej v celi naselbini obsojeni
krasotici, pozabljal je na svojo čast in ponos in
na vse lastnosti bojevnik, s katerimi mora žens-
kam imponirati in s katerimi naj nad ženskami
vlada, ne pa se dá obvladati. Zato ga je glav-
ar posvaril in mu ukazal, naj se pomiri. Toda Abdul
Kamak je bil nemiren in vedno bolj zamišljen.

Ko so se vaščani nagledali Merieme in poto-
žili svojo radovednost, so odšli. Merieme je zo-
pet ostala sama. Bilo ji je dovoljeno, da se je lah-

ko svobodno gibala po naselbini, saj je bila okrog
in okrog naselbine trdna in visoka ograja, da je
bil torej vsak beg izključen. Vrata pa so bila noč
in dan dobro zastražena. Kakor pred leti, tako se
tudi sedaj Meriem ni brigala za prijateljstvo suro-
vih Arabcev in duševno manj vrednih črncev. —
Zato se je izogibala vsake družbe in, kakor nek-
daj v svojih otroških letih, iskala le samotne dele
naselbine, v katerih se je pred leti igrala z zama-
zani in polomljeni Geeki, ki je bila njena edina
prijateljica. Tudi sedaj ji je bil najljubši prostor pod
širokim, košatim drevesom, v katerem se je pred
davnim časom pojavil Korak, njen rešitelj in to-
variš. Toda to drevo sedaj ni bilo več tako gosto
zaraščeno in veje so bile odsekane, da se je svet-
likalo skozi drevo. Drevo je bilo najbrže okleščeno
iz previdnosti, ker se je na tem drevesu nekdanj
skrival Korak, ki je pobil na tla poglavarja in nato
odnesel Meriemo.

Meriema se je vsedla na parobek ob ograji in
premišljevala, kako bi utekla brezsrčnemu Arabcu,
ki se je izdal za njenega očeta. Neka tihla sreča
se je zganila v njenem srcu, ko se je spomnila na
svoje prvo srečanje s Korakom, na vsa dolga
leta, katere je preživela v njegovi družbi in je bil
on njen zvesti tovariš in neustrašni borec, ki je
bil pripravljen za njo žrtvovati svoje življenje in
se je zanj bojeval in zanj skrbel s pravo bratov-
sko ljubeznijo in nesebičnostjo. Že več mesecev na
Koraka ni mislila tako intenzivno, kakor sedaj.

Kdor redno inserira ima uspeh v trgovini!**Razširjajte „Slov. Narod“!**

Makulturni papir
à Din 5.— se prodaja v
upravi „Slovenskega Naroda“.

Originalni belgijski
plemenski žrepci
despejo v soboto 14. t. m. in jih prodaja
E. VAJDA, Čakovec, Medjimurje
Telefon br. 59 i 4. 400

Kajstarejska slovenska
piskarska in litarska
delavnica
Ivan Bricelj, Dunaška c. 10,
se priporoča. Izvršitev točno cen-
zmerne. 17/8

RIBJE OLJE
prijetno in brez okusa
za oslabele stroke in odrasle
priporočila 153 f
Lekarna dr. G. Piccoli
LJUBLJANA
Dunaška cesta

Potrim srcem v najgloblji tugi javlamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretrpno vest, da je naš preljubljeni soprog, naš se skrbni in duhni oče oz. ožja stari oče in stric, gospod

Jožef Ausec
vzvar in posestnik

danes dopoldne ob polu 12. po kratki, mukopolni bolezni, v 57. letu starosti, previden s tolažili sv. vere, bogu dano preminil.
Pogreb preblijega pokojnega bo v četrtek ob štirih popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.
Sv. maše se bodo darovale v več cerkvah.
Bodi mu ohranjen blag spomin! — Prosi se tihega sožalja.
Novo mesto, dne 10. februarja 1925.
Žalujoča rodbina Ausec in ostali sorodniki.

NARODNA KNJIGARNA
LJUBLJANA, PRESERNOVA ULICA 7
priporočila sledeče knjige:
MEŠKO, Naše življenje. Din 18.—
JULES VERNE, I. Mojster Caharija 10.—
II. Kaj si je izmislil dr. Oks 12.—
Kakršen gospod, tak sluga, burkav. I. delj. 10.—
FARRERE, Civiliziranci, roman 20.—
Po pošti Din 2.— več.
Obenem priporočila razne druge romane, povesti, pravljice za mladino, drame in veseligrce

Ugledno prvovrstno podjetje v Ljubljani, ki je v polnem obrotu ter ima lepo bodočnost
išče za dobo 1 do 3 let
300 do 500.000 Din posojila
Podjetje je neobremenjeno ter znaša realna vrednost 1.000.000.— Din.
Za varnost posojila nudi poleg obremenitve tudi še dobro poroštvo.
Ponudbe z navedbo zneska, načina in dobe amortizacije ter zahtevane obrestne mere je poslati pod „Sigurna naložitev denarja“ na gospodarsko pisarno dr. z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1/II.

Mali oglasi, ki so v vsaki številki v „Slovenskem Narodu“ objavljani, so plačani po ceni 50 dinov za vsako besedo. Najmanjši znesek 10 dinov.

MALI OGLASI

Za tisk, donosovanje ter oglasne stroške v „Slovenskem Narodu“ plačajo naročniki po ceni 50 dinov za vsako besedo. Najmanjši znesek 10 dinov.

Službe

Mlinar,
vješčec i samostalnega k-
sa: gassmotoru — traži
Vilim Blüh, Bisag, pošta
Gor. Rijeka. 415

Vrtnar,
oženjen, išče službe v
kašni vili ali v zame-
njem tudi posveto.
Naslov pove uprava „Slov.
Naroda“. 408

Oskrbnik
(majer), oženjen, zmog-
žen v vseh panogah kmet-
ststva — išče službe.
Naslov pove uprava „Slov.
Naroda“. 409

Trgovski učenec
se sprejme ta: o: v večjo
trgovino z mešanim bla-
gom na dežel. Pogoji:
dober računar, večje slo-
venskega in nemškega je-
zika. — Nadaljnji pogoji
se izvedo pri Fr. Prija-
telju v Trzinu, Dolenjsko.
401

Dva natakarja

(donalca) se sprejmeta
ta: o: v restavraciji na
glavnem kolodvoru v
Ljubljani. 411

Zlatarski vrjenec
iz boljše rodbine, pridn-
in pošten, s šestrazred-
no šolsko izobrazbo —
se sprejme. — Kaj D-
le, zlatar, Hilsnerjeva uli-
ca št. 4. 410

Prodaj

Po ugodni ceni
ta: o: napredaj: 1 trikrat-
ni s obelni stroj znamke
Kirchner (Dreiselteige Ho-
belmaschine) in ca. 2000
komadov novih zaboj-
nikov za petrolejsko, ovi-
roma bencinsko posodo
iz pločevine; velikost dol-
žina 518 mm, širina 268
milim., višina 355 mm. —
Vsi predmeti se lahko
ogledajo vsaki čas. —
Naslov pove uprava „Slov.
Naroda“. 418

Klavir,

dobro ohranjen, ceno na-
prodaj. — Naslov pove
uprava „Slov. Nar.“. 398

Ne remičnine

Iliša napredaj!
Velik vrt in dvorišče. —
Cena 90.000 Din. — Na-
slov pove uprava „Slov.
Naroda“. 417

Stanovanja

Stanovanje,
obstoječe iz 4 sob, kuhin-
je, kopalne sobe in z
drugimi pritličnimi —
se odda za mesec marec
v novozgrajeni palači
Vzajemne posojilnice na
Miklošičevi cesti št. 7.
— Natančni podatki se
dobe pri ravnateljstvu
Vzajemne posojilnice.
413

Ku m

Pisalna miza
se kupi. — Ponudbe na
upravo „Slovenskega Na-
roda“ pod „Ugodno“ 397

Razno

Lisičje kože
in drugih divjačin — ku-
puje vedno D. Zdravčič,
trgovina usnja, Ljublja-
na, Florijanska ulica št. 9.
10/L

Strojno pletenje
Pred Skofjo 1/1 — pre-
vzema v delo vsakovrst-
ne nogavice, kakor tudi
podplatinje. — Cene so-
ludne. 25/L

Perje,

kokošje, račje in gosje,
puh, oddaja vsako mno-
žino po zmerni ceni —
tvrdka E. Vajda, Čakovec,
več. 52/T

Dokumente,

kavčije, vrednostne pa-
prie in dragocenosti —
sprejema v shrambo pro-
ti potrdilu — Gospodarska
pisarna, družba z o. z.
Ljubljana, Wolfova uli-
ca 1/II. 30/L

PREMOG

trboveljski, Ilojski,
črnomalski
diva, inozemski koks, ogelje,
litolske brikete
dobavlja **ELIRIJA**
Ljubljana, Rajska Petra trg 8
Tel. 210. — Plačilo
tudi na obroke. 163/T

Zdravniški zavod

Vila Dr. Pečnik, penzija
z zdravnikom, Sečovo, po-
šta Rogaska Slatina. Pri-
jetno bivanje po zimi. V
gorah Zagorja. Za lahke
bolezni, posebno pljučne.
139/T

Redka priložnost

katero lahko izrabiti vsak, kdor rabi različno manufakturno
blago in sicer: fine kampanje, različno suknjo od Din 41—
na r. i. različno plavo in belo kotenino, šifone od Din 14—
naprej, vse prvovrstno blago tu- in inozemskih tovarn.

Pridite in preprčajte se!

Blago najbolje kakovosti, cene neverjetno nizke le pri

IVAN KOS

Ljubljana S'ška Gorenjsko
Sv. Petra c. 23. Celovška cesta 2. Srednja vas 2.
Opozorjam izdelovalce oblik in krojače na ostanke suknja
po polovičnih cenah! 157

**8. dunaiski medna-
rodni semenj**
(spomladanski semenj)
od 8. do 14. marca 1925.
Mednarodni razred v orovce industrijskih
in obrtnih izdelkov.
Cena brez konkurence!
123.000 obiskovalcev, med njimi 25.000
inozemskih nakupovalcev iz 70 držav.
Na avstr. železnicih precej zniž. na vožnja.
Za prestop majo je treba kupiti za kren
avstr. 13.000 vizuma o znamko na potni
list (dolarjev — 23).
POJASNILNO Daje: Wiener Messe, A. G.,
Wiener VII. ter tist. zastopstva v Ljubljani;
Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4; Zveza
za tujni promet v Sloveniji; „Putnik“ po-
stovalna in prometna pisarna, Aleksandro-
va cesta 8; Josip Zidar, Dunaška c. 31.

RASTLAS razpravlja „LEDA“
zakaj se zaščiteni sredstvo proti prehladu, izpadanju las in prhljaju
dobi v vseh lekarnah, drogerijah, hrivilnicah ali po povzetju za 100
dinarjev in 10 dinarjev poštne, razpošilja Kozmet. laboratorij
„LEDA“, Zagreb, N. Količeva 1.

Industrijska, obilniška in trgovska podjetja, ki nudijo
popolno varstvo v vključbo in z zastavo zalog blaga,
išče o posojila ozi. družabnike ali kupce. Ponudbe
sprejema in pojasnila daje

Gospodarska pisarna, dr. z o. z.
v Ljubljani, Wolfova ulica 1/II 25/L

Jecljanje, nervozna govorna bolezen, težko govorenje,
afonija in vsa druga funkcionalna motenja govora, ki otežujejo življenjske
najbolj nujne in ljube, se brez medicamentov, elektrike ali hipnoze, kar pri
motenju govora, pri šodih temeljitih
in za vselej odstrani po slovitih popolnoma novouprede-
lani metodi profesorja Naumana in to pri ljudih vsake sta-
rosti. Cez 500 s jasnimi izjavami od vseh vseh stanov, ki so pre-
trpeli na motenju govora, ter od vseh in izvedencev. Radi
novih prilov se sprejemajo stranje še od nedelje
do četrtega t. j. od 15. do 19. februarja od 10. do 1.
in od 3. do 5. ure v hotelu „SLON“, soba 23. 416

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani
prodaja 22/L

premog
iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premogov kov za domačo uporabo kakor tudi
za industrijska podjetja in razpčava na drobno
inozemski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvo-
vrstni češko-kovaški in angleški koks za tivanje in do-
mačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brkete

Naslov: Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 1/II.